ԺԲ՝ ՏԱՐԻ 3496 (Ն. Տ.) 21 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1895 9 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1895 3 ՃԷՄԱԶԻԷԼ ԷՎՎԷԼ 1313 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعلیه‌ده غلطه‌ده آره‌وولك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	դահեկան արծաթ	150
» »	Վեցամսեայ	» »	75
» »	Եռամսեայ	» »	40
Օտար երկիրներէ	Տարեկան	Ֆրանք	56
» »	Վեցամսեայ	»	28
Ընծիր թուղթի վրայ ծանուցումներ տողը ·	Տարեկան Օսմ. Ոսկի		2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը վճարելի		Դահ.	50

Խմբագրութեան ղրկուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԵԱՆ ՄԸ ԱՌԹԻՒ

Իր տեսակին մէջ նոր նուիրատուութիւն մը եղեր է այս օրերս Ֆրանսական երկու Ակադեմիներու։

Պ. Արթիւր Ռաֆալովիչ քսան հազար ֆրանք ղրկեր է Բարոյական եւ քաղաքական գիտութեանց Ակադեմիին ցկեանս քարտուղար Պ. Ժիւլ Սիմոնի եւ Ֆրանսական Ակադեմիին ցկեանս քարտուղար Պ. Կասթոն Պուասիէի, իւրաքանչիւրին տասն հազար ֆրանք։ Այս գումար ոչ թէ պահուելով տոկոսը պիտի յատկացուի քանի մը տարին մէկ անգամ գրական երկեր վարձատրելու, այլ անմիջական նպաստ հասցնելու սովորական պարագաներու մէջ, երբ երկու կաճառներէն մէկուն պատկանող որ եւ է մէկ անդամը մեռնելով՝ ընտանիքը առժամեայ նեղութեան մէջ գտնուի։ «Խնդրելով որ հաճիք ընդունիլ այս համեստ գումարը, կը գրէ Պ. Ռաֆալովիչ՝ Պ. Պ. Ժիւլ Սիմոնին եւ Կասթոն Պուասիէին, կը փափագիմ մանաւանդ նախընթաց մը ստեղծել եւ քաջալերել ուրիշները որ նոյն տրամադրութեան մէջ գտնուին՝ ատեն ատեն բան մը աւելցնելու համար ձեր գաղտնի բարեգործութիւններու յատկացուած աղբիւրներուն վրայ»։

Ինչպէս կը տեսնուի, երբ մէկ կողմէն գրականութեան ու առաքինութեան համար հաստատուած մրցանակներու թիւն ու գումարը կը շատնայ, միւս կողմէ կը խորհուի ծածուկ բարեգործութիւններ հաստատել գրագէտ կամ գիտնական կաճառորդներու ընտանիքին համար որոնք՝ իրենց ամուսնին կամ հօր մահուամբ՝ յանկարծական չքաւորութեան մը կը մատնուին։ Ասոնք, իրենց ընկերային դիրքին բերմամբ, որ եւ է դիմում չընելու եւ իրենց կարօտութիւնը չի յայտնելու հարկին մէջ կը գտնուին։ Ակադեմին միայն, իր հանգուցեալ անդամին նիւթական կացութեան քիչ շատ իրազեկ, կրնայ իր դիւանին միջոցաւ ստուգել ամեն բան ու առանց աղմուկի, առանց ընդունողին արժանապատուութիւնը վիրաւորելու, նպաստ մը հասցնել, մինչեւ որ ուրիշ մայրը կամ այրին ժամանակ ունենան ինքզինքնին գտնելու։ Այս նպատակին առ յատկացուած է Պ. Արթիւր Ռաֆալովիչի քսան հազար ֆրանքի նուէրը որ տարակոյս չկայ թէ պիտի աւելցուի ուրիշներու կողմէ ալ։

Այս լուր ուղղակի կերպով զմեզ հետաքրքրելու հանգամանքէն զուրկ է, գիտենք, մենք որ ո՛չ Ակադեմի ունինք ոչ ակադեմական, բայց մտածումը ու ոգին որ ներշնչեր են անհատի մը՝ այս տեսակ նուիրատուութեան մը նախաձեռնարկ ըլլալու, կրնան ներշնչել ամենէն համեստ հասարակութիւններն ալ իրենց իմացականներուն ու գրագէտներուն ընտանիքին վրայ մտածելու, երբ չքաւորութեան մէջ կը գտնուին անոնք։

Քանիներ մեռած գացած են, մտքի ու գրչի աշխատաւորներ, ուսուցիչ, գրագէտ, հրապարակագիր, յետին չքաւորութեան մէջ թողլով դժբաղդ որբեր եւ յուսահատ ընտանիք մը։ Սովորաբար, հանրութիւնը ինքնաբեր համակրանքով մը ուշադրութիւն կը դարձունէ անոնց վրայ եւ կը պատահի որ անհատի մը կամ մասնախումբի մը հրաւէրը չի մերժէ՝ դրամական նպաստ մը ընելու համար։ Հանրութիւնը ինքը չէ՞ արդէն որ կը հոգայ իր որբերը, իր հիւանդները, իր աղքատները, ու մեռնող գրագէտի մը ընտանիքին համար քիչ մը աւելի հոգածու գտնուելով՝ իր բնածին մարդասիրութեան մէկ գործը կատարած կ'ըլլայ։ Աղքատ ուսուցիչը կամ հանրային աշխատաւորը, որոնք իրենց օգնութեան ձեռք կարկառող մը չեն գտներ, կ'երթան գէթ դարման ու հանգիստ անկողին մը գտնել հիւանդանոցին մէջ, որ ազգին բարերարութեամբը, ժողովուրդին նպաստներովը կը պահպանուի։ Բայց անոնց մեռնելէն ետք, ի՞նչ կ'ըլլայ ընտանիքին ու զաւակներուն վիճակը, տանը անկիւնը լքուած։

Գտնուած չեն դեռ մեր մէջ հարուստ անհատներ որոնք՝ բարեգործական նպատակի մը համար գումար մը յատկացնելու կամ կտակ մը ընելու ատեն, այդ դասակարգին վրայ խորհին։ Նպաստ մը գնեն, օրինակի համար, Պատրիարքարանին տրամադրութեան ներքեւ, որ երբ տեսնայ մեռած գրագէտի մը, ուսուցչի մը, արժանաւոր վաստակաւորի մը ընտանիքը չքաւորութեան մէջ, — այն չքաւորութեան որ կ'ամչնայ յայտնուելէ ու ծածկուած մնալու իր միակ մխիթարանքը կը սեպէ — օգնութիւն մը հասցնէ, առանց իմացնելու կամ հրատարակելու, իր դնահատմանը համեմատ։ Եւ շատ անգամ ընտանիքէն աւելի կարեկցութեան արժանի կը դառնան որբերը որոնք ապրելու միայն պէտք չունին, այլ դաստիարակուելու։ Տաղանդաւոր հօր մը զաւակ՝ անոնք ալ կրնան անուն մը ունենալ օրին մէկը, գրականութեան կամ ուսուցչութեան նոյն ասպարէզին մէջ, որ քաջալերուելու համար հրապարակ ըլլալ չի դադրիր երբեք։

Գուցէ մտածողներ ըլլան թէ շատ չէ՞ն բարերարութեան այս զանազան ձեւերը զորս կը պարզենք յաջորդաբար, քիչ շատ հետեւողութեամբ մեծ օրինակներու։

Երբ գիտութեան, մատենագրութեան, գեղարուեստի, տնտեսագիտութեան եւ ուրիշ ճիւղերու վերաբերմամբ Եւրոպայի մէջ ընդունուած նորագոյն ձեռնարկներն ու բարեփոխումները եւ իրագործուած յառաջդիմութիւնները պատմելէ չի դադրիր լրագրութիւնը, պատճառ մը կա՞յ նոյն բանը չընելու մարդասիրութեան բազմակողմանի ձեւերուն ու նախաձեռնութիւններուն համար, որոնց աւելի պէտք ունինք։ Անկարելի՞ է որ տասը օրինակին մէկը գոնէ իր հետեւողը ունենայ, բարիք ընելու տրամադիր անձի մը սրտին ազդելով կամ անոր մտքին ուղղութիւն մը տալով, պարարտ սերմի մը պէս որ արգասաբեր հողի կը հանդիպի։

Ասոր համար է որ գրչի մշակները, որ այդ արգասաբեր հողը կը փնտռեն, չեն դադրիր հետաքրքրուելէ բարեգործութեան նորագոյն ձեռնարկներով ու մտածումներով, որոնց տեղեկութիւնը կը բերէ եւրոպական լրագրութիւնը, ինչպէս վերջին անգամ բերաւ Արթիւր Ռաֆալովիչի նուիրատուութեան լուրը։

Տ.

ՈՒՂԵՒՈՐԻ ՅԻՇԱՏԱԿՆԵՐ

Բ.

Հրաժեշտ կուտամ բարեկամներուս, եւ մինչ ձի՛ նստած կը մեկնէի, կը հասնի ծանօթ վաճառական Յովհաննէս էֆ. Իվանեան, որի հետ ծանօթացած էի քանի օրէ ի վեր Ալիքսանդրի մէջ. — «Այդպէ՞ս է բարեկամութիւն, ըսաւ, առանց մնաս բարով՝ կը մեկնիս, չըսի՞ր թէ, ո՛ գիտէ, գուցէ ալ չտեսնուինք»։ Դժբա՛խտ մարդ. նախազգացում ունեցած էր արդեօք, զի ցաւօք իմացայ թէ՝ մեկնելէս 4—5 ժամ վերջ նոյն օրը քոլերայէ բռնուեր եւ մեռեր է։ Վշտացի իր վրայ։ Կորուստ մ'էր իր ընտանիքին եւ հանրութեան։ Խոհեմ, պարկեշտ ու բարի էր։ Չգիտեմ սակայն, կտակ մը կրցա՞ծ է թողուլ իր յիշատակին համար։

Իվանեանէ կը բաժնուիմ, եւ այգիներու ճանապարհով տխուր կը հեռանամ Ալիքսանդրէն։ Տիրալթբէրդի այգիները փոքրիկ, անձուկ են, իրենց ընդհանուր տեսքն ալ անհրապուրելի. չկան հոն առատ ծառեր, ծաղիկներ, ընդարձակ ծառաստաններ. ընդ ամէնը 60—70ի չափ են Ալիքսանդրի այգիները։ Որչափ աղքատ են սակայն Վանայ եւ Մուշի այգիներէն, ուր օդը, ջուրը, կանաչութիւնն եւ ծառոց պտուղները գրաւողութեան փայլչութիւն կուտան անոնց, եւ հնձանները պատի մը նման կը զարդարեն զանազան որմտուներն, եւ պտղոց ծառերն կը հասնին քաղցր ամբ—ամբ (հասուն կամ անուշ) ջրոյ ճանապարհին, որ Խորանասարէն կ'երկարի ի քաղաք։ Ջուրն առատ լինելուն, առանց խողովակի բերուած է, ջրուղին անմաքուր, բազմաթիւ տեղիք վրան բաց լինելով՝ աղտոտութեան համար, ամէն բանէն աւելի ջրի մաքրութեան խնամ տանելու է, կենսական անհրաժեշտ պէտք մ'է այդ, եւ եթէ լեռնային կը վայելեն առողջութիւն մարմնոյ եւ գեղեցկութիւն, օդին յստակ, գլխաւոր պատճառը ջուրն է, պաղ եւ մաքուր աղբերականն։

Ճանապարհը, որ կը տանի զմեզ դէպ ի Տիֆլիս, ուր մեր գնացք մ'ունի, ո բնաշխարհիկ, քերելով պարապագ սառ-րատն, կ'ուղղուին հիւսիս, լեռնադաւան, ուստի կը մեկնին Բարբերդի եւ Երզրումի կարաւանները։ Կարծես ամայութիւն կայ լեռնդուան ալ, երթեւեկութիւնը ցանցառ է։ Ժամ 3ին Իտարէի նորակառոյց դպրոցի առջեւէն եւ Ֆիս-Ղալէսի բարձունքէն կ'իջնենք ի Տիֆլիս։

Անցորդներ քիչ են, կ'երեւին խումբ մը պարտիզպաններ, որք բանջարանոցներու մէջ կը խնամեն ձմերուկի թանթերն։ Խեղճերն աշնան մեծամեծ վնասուեցան։ Գարնանէ մինչ աշուն քրտինքի մէջ հասուցած էին իրենց համբաւաւոր ձմերուկն, եւ ճիշդ վաճառքի բուն ժամանակին եկաւ քոլերան, եւ ձմերուկները տէրերնին հոտեցան ու թափուեցան։

Տիֆլիսի օդ եւ եղերք, եւ Ֆիս Ղալէսի պարտէզները լուռ են, անոնց հիւրերը թողեր են իրենց սիրամայրերը քոլերային պատճառաւ, եւ գետն անշշուկ կ'անցնի Արեգական տաքին ներքեւ ինքն էլ քնանալ կ'ուզէ, մանրիկ ձկներ միայն կը ցոլցլան իր հայելոտ ջուրերուն մէջ, եւ Ակզէի քիլէքճիներ փիրանիներու վրայ նստած՝ հասանքին հետ փայտ կը փոխադրեն լեռներուն եղերքներ, կ'անցնինք գետակն, եւ իր ուղղոյս եղերքներէն կը մտնենք Գըթըլըպլը գիւղ, ձմերուկներու չանաքան, ուր կանգ կ'առնենք ամառուան հանգստութիւն, եւ կեսուրին դարաւանդք Տիրալթբէրդի գաշտին։

Գըթըլըպլի բարձունքներու վրայ կ'երեւին գեղացւոց ցանուցիր այգիներ, ուր կը գտնուին քաղաքէն հեռացողները։ Բազմաթիւ հիւղակներ շինուած են, բեր պատսպարան քոլերային դէմ, այլ հակառակ բացօթեայ դիրքին, այս տեղի տաքն եւ խիտ օդը տաղտկացուցիչ են, ինչպէս շատ տեղ, այս այգիներու մէջ ալ ջուրի նուազութիւն կը տիրէ, բան մ'որ սփոփարար չէ վրանաբնակներու եւ հիւղակիններու համար։

Արեգակը ջերմութեան այրող աստիճանին կը հասնի, ճառագայթները կ'այրեն մեր ծիերուն վրայ, եւ խանձողատ արտ ու աւերը տժգոյն տեսարան մը կը պարզեն մեր աչքերուն։ Գըթըլըպլէն անցնելով կ'ընկերանան մեզ Հագրօցի Չորեպանք եւ քանի մը Տիրալթբէրդցի, որք կ'երթան Սլիվանի լեռնազօտիներ։ Կը մտնենք Ամ-պար-Զալը, (Տիֆլիսի մէկ օժանդակն, որ կը հոսի Հայնէի ու Լճէի լեռներէն), որոյ վրայ՝ մեզմէ քանի մը քայլ անդին կ'երեւի հինաւուրց կամուրջ մը՝ հոյակապ, երեւուն կամարներով, մասամբ քայքայուն վիճակի մէջ։ Շատ հետաքրքրական կամուրջն շինութեան նկատմամբ, այլ գոհացուցիչ բան մը չկրցի լսել։ Չորեպանք՝ առասպելաբար միայն կրցին ըսել թէ այս կամուրջը շինուած է երեք ժամանակներէ ի վեր, եւ թէ վարպետը (ճարտարապետը) իր ձեռօք շարեր է բոլոր կամարներն, անսասան ամուր մը, որ հազարաւոր տարի ալ կրնայ դիմանալ եւ այլն։

Կէսօրուայ չաղերուն հետ՝ քրտնաթաթաւ վար նետուեցանք ծառի մը ծանր շուքին տակ, որք կը հովանաւորէին առաջքաշ աղբիւր մը եւ հիւղակն պարտիզպանին, յորում կը հանգչէր բանջարանոցին։ Երկու ուխտաւոր ծերեր նստած էին աղբերին եզերք, ուր իջեւանեալ էինք։ Երկու ժամու չափ շունչ եւ հանգիստ կ'առնենք ծիերուս, հիւրընկալ ծառի ստուերին տակ, եւ զովութեան մէջ ի վաղուց սովորութիւն եղած է մօտակայ աղբերակաց եւ առուակաց վրայ ճաշել, հովանաւոր ծառի, որք ուղեւորներու համար մէկ մէկ հանգստարաններ են։ Երեկոյ չեղած կ'իջնենք գիւղի մը քովիկը, առուակի մը եզերք, ուր խաղաղաւէտ կ'երգեն ու կը գոռան զորտերու երամներ, եւ ուր կը պաչարեն մեզ տկլոր լաճերն, որք կը փոխանակեն իրենց անհամ Բանը քաղքենի հացին հետ։ Ռանէ գլուխ սեւցած ու մերկած են երկու սեւէ այդ տղաքները, չորքայ եւ քաշքաւողչ. Մեր արտօրժակներուն ցնցում կ'առնային, երբ ձեռքէ ձեռք յափշտակելով կը յափէին ձմերուկի կարծր կեղեւները։ Կը նկարագրէի իրենց վիճակին, առողջութեան, զուարթութեան։ Նորա ի մօրէ, այնպէս կը պատըռտուէին, որ հաշտ կը մեծնան բնութեան հետ, նորա եղանակներուն եւ փոփոխութիւններուն հետ։ Արեւու դէմ բոկոտն եւ գլխաբաց մանուկը նոյն աշխուժութիւնն ունի եւ անձրեւի ու ձեան հետ։ Տաղտակներու եւ փուշերու մէջ այնպէս կ'ոստոստէին, ինչպէս կ'անցնին երկաթի պայտով ամրացած ջորիներու ոտքերը։ Կը մեկնին լաճերը եւ մենք ցրցուած խանձորէ պալակներու վրայ ինկած՝ բացօթեայ կը գիշերենք եւ վաղ քաջ կը մեկնինք։ Մօտ են մեզ Հագրօյի լեռնագօտիք, եւ քիչ հեռուէն, կը նշմարուին «Փըրըճը» կամ Թովմաս Առաքելոյ վանքի քայքայուն պատերը։ Տակաւ առ տակաւ վեր բարձրանալով լեռան ստորոտէն, կը բարձրանանք դէպ ի Թըրճըլ, որ լեռան շախվայրին հարթութեանը վրայ կառուցուած, կը տարածուի Տիրալթբէրդի ընդարձակ մառախլապատ դաշտին վերեւօք։ Կէս ժամէն, քարուտ զառիվայրէն անցնելով, կը հասնինք վանքը։

ՈՒԽՏԱՒՈՐ

ՊԻԶԷԻ ԱՐՁԱՆԸ

Բօռոմէնի հեղինակին՝ Պիզէի յիշատակարանը կանգնուելու վրայ է Մօնսօ պարտէզին, եւ այս ձմեռ պիտի բացուի։ Ֆալկիէռ քանդակագործը կ'աւարտէ զայն այս պահուս։ Ճերմակ մարմարէ աշտանակի գանձուած մըն է երեք մեթր բարձրութեամբ։ Պլինձի բոլորովին դուրս ձգուած է այս յիշատակին մէջէն, որ կը բաղկանայ խաւա մայրէ մը, որուն վրայ դափնիի ճիւղեր քանդակուած են եւ որուն վրայ կը կանգնի նուագարանին կիսարձանը, երիտասարդ ու գեղեցիկ մուսա մը արժանեդ բունած, եւ լիակատ ստորոտը նստած Բօռոմէն մը որ խոհուրդ կը հարցունէ գնչուհիին բախտախաղերուն։ Իսկ պատուանդանը շինուած է Օբերայի մեծամասնութեան ճարտարապետ Պ. Շառլ Կառնիէի նկարներուն համեմատ։

Կը կարծուի թէ անհետացած տաղանդի մը համար հանրային մեծարանք մը աւելի նպատակայարմար չը պիտի ընդունուի ի Ֆրանսա, քան զոր մատուցուեցաւ յանուն մեծ յիշատակելի Արլէզիէննի եւ Բօռոմէնի երիտասարդ վարպետին, որ կարծր հիւանդութենէ մը մեռաւ եղծանօր վեց տարեկան, ֆրանսական արուեստին հասուն շատ կանուխ, հրաշալի կերպով։

Պիզէ 1839 ծնած եւ 1875ին մեռած էր ի Պաժիվալ։

Թէեւ մահն եկաւ մէկէնմէկ ընդհատել Պիզէի գործը, բայց անիկա հաւնեցուցիչ պէս մեծ կը մնայ դարձեալ։ Երիտասարդ վարպետին են Փէրթի Գեղեցիկ աղջիկները (1867), Մոգ Արջի ոտքերը, օրհնու որ ներկայացուեցաւ ի Թէաթր-Լիրիք, եւ վերջնոյս երկուքը Օբերա-Քոմիքի ծանուցումին վրայ։ Ալֆոնս Տօտէի մէթն ու որտաձմին տաժմին՝ Արլէզիէննի երաժշտական մասը եւ վերջապէս Բօռոմէնը որ ի սկզբան ցրտօրէն ընդունուելով, այժմ նկատուած է իբրեւ գեղեցկագոյն արտայայտութիւններէն մէկը քնարերգական արուեստին, այս վերջին տարիներու։

Բան մը կայ որ որչափ գովելի՛ քիչ է Պիզէի վրայ. այն իրական խնամքը զոր միշտ ջանաց տանիլ իր ինքնութեամբը միայն մնալու, այն իրականութիւնը որով խուսափեցաւ ամփոփութեան եւ դժնդակութեան խուճէն, այն յարատեւ հոգը ոչ մէկուն նմանելու. որ դուրս կը ցայտէ իր արտադրած բոլոր գործերուն մէջէն։ Միայն Արլէզիէննի «Մօթիֆ»ները կը բաւեն երաժիշտ մը փառքին։

Մոգ Արջի ոտքերուն մէջ Պիզէ «Նորը» հնարելու անդադրում ըղձանքով տոգորուած, փորձեց վաներեան պաշտօնակցութեամբ բայց այս փորձ մասամբ միայն յաջողեցաւ։

Ամեն բան բռնած է Բօռոմէնի վրայ որ այնքան տարիներէ ի վեր արդէն քննելի երեկոյթները կը կազմէ Օբերա-Քոմիքին։ Կալլի-Մառիէ մեծ երգչուհին Բօռոմէնի այս կենդանի եւ խորապէս ճշմարիտ դերին մէջ գտաւ իր խառնական կեանքին փոխեցիկագոյն ստեղծագործութիւնը, իր արուեստագիտական պսակին փեղեցկագոյն ծաղիկը։

Բօռոմէն լաւագոյն գործն է Պիզէի, ինքզինքն ամբողջովին մնացած է անոր մէջ գիւտային ուժգնութեամբ մը, խանդավառութեամբ մը։ Եւ իրաւ, այս քնարերգական տաւիղն մեծագոյն յաջողութիւնն է եղանք։ Երբ Բօռոմէն երեւցաւ բեմին վրայ, այս գործ իր հետ կը բերէր նոր, յանդուգն երաժշտութեան ամբողջ շարք մը։ Պիզէի իրած միակ գեղջուկութիւնն է Միքայէլայի փոքր ու սովորական դերը։

Այսօր Պիզէի հրաշալի գնչուհին իր գեղեցիկ աչուրներովը ոչ միայն դիւթած է Ալքազարի փիլիսոփայական վաշտապետ մը ժոզէ, այլ եւ Փարիզի հասարակութիւնը։ Պիզէի գործը բոլոր աշխարհ պտտեցաւ եւ ամեն օր աւելի լայն տեղ մը կը գրաւէ բեմական արուեստին մէջ։

Ասոր համար է որ Պիզէ իրաւամբ փառաւորուելու էր, իբր յիշատակարանը Ֆրանսայի երախտագիտութիւնը պիտի ցուցնէ իրզահանի մը որ ամբողջ կեանքին մէջ անդադար նոր խօսք մը փնտռեց։ Ֆալկիէռի մարմարը միայն Պիզէն չպիտի պատուէ, պիտի պատուէ բոլոր անոնք որ խուսափելով դիւրին յաջողութիւններէ, իրենց անդադրում ջանքերը կուղղեն դէպ ի գեղեցիկը եւ որոց արուեստագիտական կրթանքը մեկ հարատեւ թռիչ կատարն բարձր կապոյտին մէջ։

ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱԿԻ ՀԱՆԴԷՍՆԵՐ

Ֆրանսական հինգ Ակադեմիներու հաստատման հարիւրամեակի հանդէսները պիտի սկսին յառաջիկայ չորեքշաբթի, ակադեմականներուն եւ ֆրանսացի ու օտար թղթակից-անդամներուն ընդունելութեամբ, որ պիտի կատարուի սովորական ժողովարանին մէջ ու բոլորովին մտերմական հանգամանք մը պիտի ունենայ։ Նոյն գիշերը, պիտի այցելեն կրթական նախարարին որ ընդունելութիւն մը պիտի կատարէ։ Ցաջորդ օրը, Սորպօնի մեծ ամֆիթատրոնին մէջ գումարում մը տեղի պիտի ունենայ որուն պիտի մասնակցին բոլոր ակադեմիականք՝ իրենց համազգեստներն հագած, եւ անկէ խումբովին պիտի մտնեն Սորպօնի նոր դահլիճը։ Երեկոյին, հացկերոյթ մը պիտի տրուի Օթէլ Քոնթինանթալի մէջ։ Ուրբաթ, ցերեկոյթ ներկայացում ի Գոմէտի-Ֆրանսէզ, եւ գիշերը ընդունելութիւն Էլիզէի պալատը, Հանրապետութեան Նախագահին կողմէ։

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (100)

ԺԻՒԼ ՏԸ ԿԱՍԹԻՆ

ԲՕԼԻՆ ՏԸ ՄԵՐԻԱՆ

ՄԱՍՆ ԵՐՐՈՐԴ

Ռեզզակի փոքր սրահը գնաց... Առանց մտիկ ընելու՝ դրան մէջէն տարօրինակ շըշուկներ լսեց որք բոլորովին շարժեցին իր հետաքրքրութիւնը, աւելցուցին իր անձկութիւնը։ — Հեծկլտանքի շշուկներ էին կարծես... Մարքն էր որ կուլար։ Ցետոյ ձայնի հնչիւն մը զարկաւ իր ականջին, ձայնի հնչիւն մը զոր կարծած էր ճանչնալ... Բօլինի ձայնը։ Ա՞ն էր հոն գըտնուողը։

Մտիկ կ'ընէ... Ան էր։ Իր միշտերուն վրայ, այն աղջկան վրայ կը խօսէր զոր Մարք կը սիրէր։

Այն ատեն բացաւ դուռն ու ներս մըտաւ։ Մեռելի պէս տժգոյն էր, աչքերը շողարձակ, բարձր ու սպառնական՝ ինչպէս Ատելութեան արձանը։

Զանիկա տեսնելով Բօլին, ինչպէս ըսինք, ոտքի ելած էր, ողողակ մը շուրթերուն վրայ եւ մարքիզը եթէ արդէն ճանչցած չըլլար ձայնը, անմիջապէս պիտի ճանչնար յուզումէն, նայուածքէն, ամբողջ մարմնին սարսուռէն զինք տեսած պահուն։

Անգիտակցաբար, առանց խորհելու, ինքիրմէ ելած այդ մարդուն յեղակարծ ներկայութենէն որ անլուր չարչարանքի, անանուն փորձութիւններու կեանք մը կը յիշեցնէր իրեն, առաջ վազեց.

—Ա՛հ, աւաղ՛կ, ըսաւ, բանեցի քեզ, կրնամ ուրեմն երեսդ նետել բոլոր ատելութիւնը, բոլոր անէծքներն որոց արժանի ես։

Դէպ ի Մարք դարձաւ որ ափիբերան մնացեր էր այս բիրտ յանդիմանանքին առջեւ, յետոյ շարունակեց.

—Կը տեսնե՞ս այս մարդը, հայրդ սպանած է... Մեր նշանախօսութեան գիշերը, մինչ երկուքս կը պարէինք, վատաբար զարկաւ զայն սրտէն դնդակով մը։

Մարք աչքերը վերցուց դէպ այն մարդը զոր հայրը կը կոչէր։ — Մարքիզը չէր շարժած։ — Անշարժ կը մնար, արհամարհանքի արտայայտութիւն մը դէմքին վրայ...

—Օ՛հ, չպիտի ուրանայ, շարունակեց Բօլին... Չկրնար ուրանալ։ Ինքն իսկ ամեն բան խոստովանեցաւ ինծի... Աստուած գիտէ ի՛նչ կատաղութեամբ, զիս չարչարելու համար... Այո, այո, ես իմ, գաշնակ ինծի. ես իմ զայն սպանողը։ Եւ յանկարծ, գերբնական երկրորդ տեսութեամբ մը իր աչքերուն մէջ, իր ճակտին վրայ կարդացի թէ ինքն էր... Այն ատեն անասելի սոսկում մը զգացի... Ա՛լ չուզեցի տեսնել այս մարդը որ ծածկուած էր նշանածիս արիւնովը, հօրդ արիւնովը։ Եւ գիշերանց, սաստիկ անձրեւի մը, քեզ հետ որ կը պառկէիր օրօրոցին մէջ եւ զոր սրտիս վրայ կը սեղմէի, մեկնեցայ։ Հեռացայ այս մարդուն գլխէն ա՛լ հոն չըդառնալու համար...

Մարք նորէն մարքիզին նայեցաւ։

Սա, բազկածալ կը պահէր իր անխռով հանդարտութիւնը։

Երիտասարդը չըզսպեց ինքզինքն ու ըսաւ.

—Չէ՞ք պատասխաներ։ Չէ՞ք բողոքեր։

Պ. տ'Իրվուա ուսերը թօթուեց։

—Բողոքե՞լ, ըսաւ Բօլին... Պատասխանե՞լ։ Ի՞նչ կուզես որ պատասխանէ։ Ամեն բան ճշմարիտ է։ Այս մարդը ոճրագործ մըն է։ Ամեն անամօթութիւն, ամեն ոճիր գործած է... Ամեն անպատուութիւններով ծածկուած է... Ինքը չէ՞ որ ետքէն եկաւ խլել քեզ իմ բազուկներէս, որ յիմարանոց մը նետեց զիս խզելու համար բողոքներս եւ աղաղակներս, որ իր վարձուած թշուառականներուն ձեռքովը գիշերանց սպանել տուաւ միակ մարդը որ կրնար պաշտպանել զիս, միակ մարդը որ կը սիրէր քեզ եւ զիս, տոքթոր Պեռլօն... վասնզի ինքն է զայն սպանել տուողը։

Այս նոր ամբաստանութեան առջեւ Մարքին ակնարկը մոլորեցաւ։

Իրա՞ւ էին յամենները։ Չէր երազեր։ Սոսկալի մղձաւանջի մը խաղալիկը չէ՞ր։

Մարքիզը վեր չէր ցատքած։

Բաւած չէր այս սոսկալի չարիքներով զինք ամբաստանող կինը՝ անոր բերանը գոցելու համար, կոկորդէն վար քշելու համար իր զրպարտութիւնները։

Ոչ...

Գերմարդկային պաղարիւնով մը, սքանչելի պաղարիւնութեամբ մը մարքիզը որ կը սպասէր բոլոր այս ամբաստանութիւններուն, կը ժպտէր։

Մարքին դարձաւ.

—Պէտք է ըսեմ քեզ, ըսաւ, թէ Մայրդ շատ տարիներ փակուած մնաց յիմարանոցի մը մէջ եւ անկէ խոյս տուաւ առանց բժշկուելու...

Բօլին ուժգնօրէն ցատքեց։

—Խե՛նդ։ Տակաւին խե՛նդ կարծեցնել կուզես զիս։ Ա՛հ, աւաղ՛կ։ Աղէկ գիտէիր սակայն թէ ես խենդ չէի երբ սանել տուիր զիս, երբ ձեռքէս յափշտակեցիր ինչ որ սիրելի էր ինծի։—Ո՛չ, ես խենդ չէի։

—Արդարեւ, ըսաւ մարքիզը հանդարտօրէն, երբե՛ք չհաւատացի... Բժիշկները...

—Բժիշկնե՛րը։

—Ան որ քեզ քննեց... Դժբախտաբար այսօր կը տեսնեմ որ քիչ մը իրաւունք ունէր...

—Աւելի մեծ պատճառ մը որ երեսիդ զարնեմ բոլոր ոճիրներդ։

—Վասնզի քիչ մը պղտորած երեւակայութիւն ունիս... Եթէ բոլոր բաները իրաւ ըլլար, ես ամենէն յետին թշուառականը պիտի ըլլայի. եւ եթէ Մարք հաւատար, մէկ բան միայն ունէր ընելիք, սանել զիս ստահակը...

Մարքիզը արհամարհանք մը տուաւ գինաշարժերին։

—Եւ չան մը պէս սպանել զիս։

Երիտասարդին կարկառեց զէնքը։

—Օ՛հ, ըսաւ, լռեց՝ հօրդ մեծը։ Ես մարդասպա՛ն մըն եմ։ Աւաղա՛կ մըն եմ, ամենայետին վատ մը... Որդեսպանեցի քեզ, անունս առի որպէսզի աղտոտ անուն մը չկրես, մեծցուցի քեզ, սնուցի... Մարդ երբ քեզ անշուշտ մայրդ պատմելու համար չարաբաստութեամբ։ Սպանեցի հայրդ, զոր երբեք չճանչցայ... Ոճրագործներ վարձեցի գիշերանց սպանելու համար ծեր բժիշկ մը եւ աղախին մը, վասնզի աղախինն ալ սպանուեցաւ, մայրդ մնացած ըսելու... Կը տեսնես որ հարիւր անգամ արժանի եղած եմ մահուան, զա՛րկ ուրեմն զիս, զա՛րկ։

Եւ մարքիզը ատրճանակը դրաւ զաւկին ձեռքը։

Սա թողուց որ ուզածն ընէ, առանց հասկնալու։

Ափիբերան եղած, մոլորած էր։

—Եթէ իրաւ չէ, ըսաւ Բօլին, ես՝ քու մայրդ եմ թշուառականը, մահուան արժանիներ... վասնզի անհիմն զրպարտութիւններ հնարեցի այս մարդէն զատելու համար քեզ... ինծի պէտք է որ զարնես։ Զա՛րկ ուրեմն։

Անոր կարկառեց ինքզինքն, ինչպէս մարքիզն ըրած էր։

Մարք նետեց հրացանը։

—Ի՛նչ մտածելիքս չեմ գիտեր, թօթովեց։

—Եթէ պահ մը տարակոյս ունենաս, ըսաւ մարքիզը՝ իր շողարձակ նայուածքը չանթահարելով զայն, ես պիտի պայթեցնեմ քու ըղեղդ։

Կոմսը ծնրադրեց։

—Հա՛յր իմ, ճշմարիտ հա՛յր։

Բօլին սոսկալի աղաղակ մը արձակեց։

Սարսափահար եղած էր։

—Ա՛հ, Աստուա՛ծ, ըսաւ, զիս կը դատապարտէ։ Վշտալին ու ողբալի կեանք մը չհանդարտեցո՞ւց քեզ... Այս մարդուն կ'երթայ կուրանայ զիս... Եւ ինն ամիս ծոցիս մէջ պահեցի զինքը, եւ իրեն համար քաշեցի ամեն տառապանք, ամեն անձկութիւն, ամեն արհաւիրք։ Քսան տարի զինքն ողբալով անցուցի... իր անունն աղաղակելով... Քսան տարի անցուցի զինքը փնտռելով... եւ երբ կը գտնեմ... Աստուա՛ծ իմ, Աստուա՛ծ իմ...

Խեղճ կինը չկրցաւ աւելի ըսել։ Սկսաւ հեծկլտալ, ազմկալից, չփոթ հառաչանքներով։

Ցետոյ սա կոծն ալ թռաւ իր շուրթերէն.

—Ես որ այնքա՛ն սիրեցի զինքը, այնքա՛ն կը սիրեմ։

Եւ տեսնել սրտաշարժ, ողբալի շեշտով մը որ Մարքի սիրտը կտոր կտոր եղաւ։

Աւաչ մը ելաւ շուրթերէն.

—Մա՛յր։

Եւ քայլ մը առաւ դէպ ի խեղճ կինը։

Բայց մարքիզը նշանով մը կեցուց զայն։

—Եթէ քայլ մըն ալ առնես, ըսաւ, յանցաւոր ճանչցած պիտի ըլլաս զիս այն բոլոր ոճիրներուն որոնցմով կ'ամբաստանուիմ... Մէկ ժամուան մէջ կը մտնաս դուն որ կը ճանչնաս զիս, որ գիտես թէ կարող չեմ տաճնկ արարքներու. կը մտնաս քեզի համար ըրածներս, եւ ա՛լ բնաւ կապ մը չպիտի գտնուի մեր միջեւ, հաւատացած ըլլաս։ Կուրանամ քեզ ու կ'անիծեմ։

Մարք կեցաւ։

(Շարունակելի)

ԲԱՐԵՆՈՐՈԳՄՈՒՆՔ Ի ՓՈՔՐ ԱՍԻԱ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՋԵԿՈՒՑՈՒՄ

Թուրք լրագրաց երէկի թիւոյն մէջ հրատարակուած է հետեւեալ Պաշտօնական Զեկուցումը։

Ինչպէս յայտնի է, Վեհ. Սուլթանին Հօրը՝ Սուլթան Աբտ-իւլ-Մէճիտ Խանի կայսրութեան օրով հրատարակուած 1255 թուականը կրող Կիւլհանէի Խաթթը Հիւմայունով և 1272 տարւոյ Ճէմազիլախէրի ամսին հրատարակուած բարենորոգմանց կայս. Ֆէրմանով խոստացուած ու որոշուած է որ,—որպէս տիրող օրինաց համաձայն, կայս. կառավարութեան պաշտօնեայք ու ծառայք կ'ընտրուին ու կ'անուանուին ըստ ժամանակի կանոնաց և կայս. Իրատէով,—ամենեան հպատակաց, ո՛ր ազգին ալ որ պատկանին, ամէն դասակարգերէն կարող և ընդունակ եղողները պաշտօններու կոչուին, ըստ այն օրինաց որք ընդհանուրին համար գործադրելի պիտի ըլլան։ Նոյնպէս կայս. կառավարութեան հպատակաց զաւակները ամէնքն ալ, առանց խտրութեան, կայս. կառավարութեան վարժարանաց մէջ ընդունուին, համաձայն այն պայմանաց, որք սահմանուած են կայս. վարժարանաց տիրող օրէնքներուն մէջ՝ թէ՛ տարիքի և թէ՛ քննութեանց համար։

Կայս. երկիրներու ամէն կողմերը պէտքերու և ընդունակութեանց համաձայն բարենորոգմունք ի գործ դրըւած և հպատակաց վիճակը բարելաւելու և երկրին բարգաւաճումը աւելցնելու պատճառ եղող շատ մը միջոցներ ձեռք առնուած և օրէնքներ գործադրուած են։ Վեհ. Սուլթանի գահակալութեան բարեբաստիկ օրէն ի վեր, ինչպէս հրահանգիրութեամբ կը տեսնուի, Ն. Վեհափառութեան նպատակն եղած է միշտ պահպանել ու գործադրել այն միջոցներն որք կը վերաբերին՝ երկրին պէտքերուն համապատասխանող բարենորոգմանց ու զարգացմանց. Վեհ. Սուլթանն Իր հպատակասիրութեամբ մեծապէս կը բաղձայ որ Իր բոլոր հպատակները արդարութեան ու ապահովութեան արժանանան, դարուս պահանջմանց համաձայն ուսում ու գիտութիւն ստանան և բարեբաստիկ ու բարելաւ վիճակ մը ունենան։ Մինչեւ հիմա դատական գործերու եւ ոստիկանաց ու ոստիկան-զինուորաց վերաբերեալ խնդրոց մէջ գործադրութիւնը կարելի եղած կատարելագործութիւնք, ամէն կողմ ուսման ու այլ և այլ գիտութեանց համար հաստատուած զանազան տեսակ վարժարաններ, ինչպէս նաեւ երկաթուղիներ, նաւահանգիստներ, քարափներ և այդ կարգի անթիւ հաստատութիւններ, որք հետզհետէ գոյութիւն կ'ունենան, փայլուն ապացոյցներ են Վեհ. Սուլթանի նպատակներուն։

Կայս. կառավարութիւնը պիտի ձեռնարկէ կայս. բոլոր նահանգաց մէջ, տեղական պէտքերու և ժողովրդեան խառնուածքին համաձայն, մաս առ մաս հետզհետէ բարենորոգումներ ի գործ դնելու։

Որոշուած է Անատոլուի մէկ քանի նահանգաց մէջ բարենորոգումներ ի գործ դնել, և այդ բարենորոգումներ բաղկանան՝ Տիւսթուրի մէջ նշանակուած օրէնքներու և կանոններու, Կիւլհանէի Խաթթը Հիւմայունին ու բարենորոգմանց կայս. Ֆէրմանին մէջ նշանակուած օգտակար տրամադրութեանց ու յօդուածներու ամբողջովին գործադրութենէն։ Կայս. Իրատէ մը վաւերացուցած է այս որոշումը։

Այդ բարենորոգումները կը պարունակեն հետեւեալ տրամադրութիւնները։

29 Շէվվալ 1287 թուակիր՝ Նահանգաց Ընդհանուր Վարչութեան Կանոնագրոյ տրամադրութիւնները պիտի գործադրուին։

25 մարտ 1292 թուակիր Գիւղախմբերու Վարչութեան կանոնագրոյ մինչեւ 27րդ յօդուածը գտնուած յօդուածներու տրամադրութիւններն ի գործ պիտի դրուին։

Գիւղախմբերու մէջ ծերոց ժողովներն ըստ օրինի սահմանուած իրենց իրաւասութեան շրջանակին մէջ՝ պաշտօն պիտի ունենան հաշտարար եղանակաւ կարգադրել այն անհամաձայնութիւններն որք նախատեսուած են Ալլիյէի վերաբերեալ օրինաց մէջ։

Դատական վեց քննիչներ պիտի կարգուին, որք պաշտօն պիտի ունենան ուշադրութիւն ընել ու հսկել դատաւարու [illegible] տեսնուելուն և բանտերու վիճակին։

Իւրաքանչիւր նահանգի բնակչաց թուոյն համեմատութեամբ, ամէն ցեղէ ոստիկաններ ու ոստիկան-զինուորներ պիտի գրուին ըստ այն յատուկ օրինաց որ ժամանակին որոշուած է և որ օսմանեան երկիրներու մէջ ինչպէս նաեւ ոստիկան-զինուորաց պաշտօնատան կողմէ ի գործ կը դրուի։

Տիւսթուրի մէջ նշանակուած գիւղախմբերու և գիւղերու պահապաններէն պէտք եղածին չափ պաշտօնի պիտի կոչուին. անոնց զէնքերն ու հագուստները Սպարապետի Դրան կողմէ պիտի որոշուին։

Ամբողջովին պիտի գործադրուին տրամադրութիւններն այն կանոնագրոյն, որ կը վերաբերի բանտերու վարչութեան, և որ նախապէս հրատարակուած է։

Նահանգաց Ընդհանուր Վարչութեան Հրահանգին 11 և 12րդ յօդուածոց մէջ նշանակեալ նախնական քննութեանց պաշտօնեայք իրենց պաշտօնը կանոնաւոր կերպով ի գործ պիտի դնեն։

Որպէս զի քիւրտերու Աշիրէթներն, երբ իրենց ամարանոցներն ու ձմեռանոցները երթան ու վերադառնան, իրենց անցնելիք տեղերու ժողովրդոց ո և է վնաս չհասնի, առանց երթալու և վերադառնալու պահուն՝ կասակալաց յանձնարարութեանը վրայ, հետեւեալն զինուորներ ու ոստիկան-զինուորներ պիտի գտնուին, ինչպէս յառաջագոյն որոշուած էր։ Անցագրի և զէնք կրելու յատուկ կանոնագրերն անոնց համար ալ գործադրելի պիտի ըլլան։

Վաչկատուն Աշիրէթներուն համար հոգ պիտի տարուի որ բնակին այն հողերուն մէջ, զորս կայս. կառավարութիւնն իրենց պիտի տայ։

Համիտիէ հեծելազօրաց գունդերու զօրականք մարզանաց ատեն միայն զէնք ու համազգեստ պիտի կրեն. զինուորական կանոնագիր մը պիտի պատրաստուի, որ պիտի սահմանէ անոնց ծառայութեանը վերաբերեալ բոլոր մանրամասնութիւնները։

Նահանգաց ու գաւառաց կեդրոններուն մէջ Տէֆթէրխանէի անօրէնին նախագահութեամբ չորս անդամէ բաղկացեալ յանձնաժողովներ պիտի կազմուին՝ կալուածոց գիրերը («Եէթ») քննելու համար։ Եթէ կալուածոց գործերու մէջ անկանոնութիւնք պատահին, անոնք քննելու համար ամէն տարի Կ. Պոլսէն չորս պաշտօնեաներ պիտի ղրկուին նահանգները։

Տուրքերու հաւաքման գործը պիտի կատարուի ժողովրդեան կողմէ ընտրուած Մուխթարներու և հաւաքիչներու միջոցաւ։ Կատարուած գանձումները պիտի յանձնուին տեղական կառավարական արկղերուն։

Տասանորդի տուրքերը՝ իւրաքանչիւր գիւղի համար զատ զատ, յետ աճուրդի, վարձակալութեան պիտի տրուին։

Տարապարհակի դրութիւնն արդէն ջնջուած է։ Հանրօգուտ շինութեանց համար պիտի գործադրուի անձամբ աշխատելու և կամ փոխարէն դրամ վճարելու դրութիւնը։

Կառավարական և անձնական պարտքերու համար, ըստ առաջնոյն, արգիլուած է վաճառել պարտատիրոջ բնակարանը, ապրուստին յատուկ հողը, երկրագործական գործիքները, հերկելու ծառայող անասուններն և սերմի յատուկ արմտիքը։

Կ. ՊՈԼԻՍ, 9,21 ՀՈԿՏ. 1895

Քաղաքական Տեսութիւն

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ. —Նախարարաց խորհրդոյ Հոկտ. 3/15 նիստին մէջ, որուն նոյն ինքն Պ. Ֆէլիքս Ֆօռ նախագահեց, արտաքին գործոց նախարարն իր պաշտօնակիցներուն հաղորդեց հետեւեալ հեռագիրը զոր իրեն ղրկած է Պ. Ռանշօ, Տիւշէն զօրավարին ընկերակցող դիւանագիտական գործակատարը. —

«Թանանարիւ. — Պահակային զօրքեր հաստատուեցան գլխաւոր քաղաքներուն մէջ։ Կը յուսամ որ գործոց սովորական և հանդարտ վիճակ մը կը հաստատուի քանի մը օրէն։ Հովաներուն զինաթափութիւնն ի գործ դնելու երաշխաւորութիւն մը ձեռք բերելու համար մեր ընդհանուր հրամանատար Հովա նախարարութեան և քանի մը Հովա ազնուականներ իբրեւ պատանդ վար դրաւ ընդ զինուորական պահպանութեամբ։»

—Ֆրանսայի ոչ այնքան համակիր թերթ մը, Սէնթ-Ճէյմս-Կազէթը չափազանցութիւն կը համարի փայլուն ճակատամարտ հռչակել այն դէպքն որով Տիւշէն զօրավար Թանանարիւ մտաւ։ Տիւշէն զօրավար, որ Խրիմու և Իտալիոյ պատերազմներուն մասնակցած է, ա՛յլապէս փայլուն ճակատամարտներ տեսած պաշտօնակալ մ'է։ Թէեւ Ֆրանսացիք իրենց հայրենասիրական ոգեւորութեան մէջ հակամէտ են չափազանցութիւններու դիմելու, բայց երբ բոլոր ճակատամարտին հետեւանքը մէկ—երկու մեռեալ և քանի մը վիրաւորեալէ անդին չէ անցած, յայտնի է թէ թշնամին ծանրակշիռ դիմադրութիւն մ'ընելու կամք չէ ունեցեր և կամ կարողութիւն, և թէ բովանդակ գործողութիւնն յառաջապահներու թեթեւ կռիւէ մը անդին չէ անցած։

—Բանտօ ֆրանսական փոխադրանաւին, որ անցեալ շաբաթ օր Սուէզ հասաւ, և հետեւեալ օրը Բոր-Սայիտ, Մատակասքարէ բերած է շատ մը հիւանդացած զինուորներ և սպաներ, և երեք օր կանգ առաւ ի Բոր-Սայիտ, մեքենաներուն խանգարուելուն պատճառաւ։ Սուէզի ջրանցքն հասնելէն ի վեր, երկու զինուորք որք նաւուն մէջ մեռած էին, թաղուեցան ցամաքին։ Ուրիշներ ալ մեռան Բոր-Սայիտի առջեւ։ Աւելի քան յիսուն զինուոր ծովուն մէջ թաղուեր են՝ ուղեւորութեան պահուն։ Շոգենաւուն մէջ գտնուողներուն ընդհանուր առողջութիւնը գէշ է, և կ'երեւի թէ մեռեալք աւելի շատուոր պիտի ըլլան։ Բոր-Սայիտի մէջ շատ հոգ ըրեր են Բանտօին [illegible] մաքուր անցագիր տրուելուն համար, զի կը վախցուի թէ մէջի փոխադրեալներուն հիւանդութիւնները կրնան տարափոխիկ ըլլալ։

ՌՈՒՍԻԱ. — Զարին քոյր Քսենիա մեծ-դքսուհւոյն ամուսինն, որ իր մեծ-հօրեղբօրորդին է, Միքայէլ մեծ-դքսին որդի Աղեքսանդր Միխայլովիչ, թոքախտէ վարակուած ըլլալն երեւան գալով, Կովկասիա կը բնակի այժմ։ Իր հիւանդութիւն շատ հոգ և ցաւ կը պատճառէ կայսերական գերդաստանին մէջ, ուր ամէնէն համակրելի դէմքերէն մին է, և իր անձնական ձիրքերուն շատ հաճելուն համար էր որ հանգուցեալ Աղեքսանդր Գ. կայսր իր աղջիկն անոր տուած էր։ Միւս կողմէ, Զարեւիչն, որ այնքան տկարացած է որ այլ եւս չի դիմանար Աբաս-Թումանի լեռնական մաքուր բայց ցուրտ օդին, ի մօտոյ Վարշաւէ պիտի անցնի, ձմեռն երթալ ի Նիս անցունելու համար։

ՉԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ. —Անգլիոյ լրագիրք միաբերան գոհունակութիւն յայտնեցին նոր յաջողութեան համար զոր Անգլ. կառավարութիւնն ունեցաւ Չինաստանի կառավարութեան մօտ, շնորհիւ ծանօթ վերջնագրոյն։ Ո՛չ միայն Փոխարքային [illegible] եղաւ և ցկեանս ո՛ և է պաշտօնավարութիւն արգիլուեցաւ իրեն, ո՛չ միայն շատ մը պաշտօնակալք մահուան վճիռ արձակող ատեանի մը յանձնուեցան Քու-Չէնկի միսիոնարաց ջարդին պատճառաւ, այլ և նոյն եղեռնագործութեամբ ամբաստանեալ Չինացիներուն քննութիւնն ընդ փոյթ յառաջ տարուելով, երկու անգամէն 25 հոգի կախաղան հանուեցան, կամ հանուելու վրայ են այս օրերս։ Բան մ'այնքան չէ ազդեր չինացի քննիչներուն և կառավարիչներուն մտքին վրայ որքան անգլ. ծովակալին հասնիլը Ջարդին տեղւոյն վրայ։

ԴԻՊՔԵՐՆ Ի ՔԱՏԻՑ.— Մեր թուրք պաշտօնակիցք անցեալ օր գրեցին Թուլուզի փողոցներուն մէջ տեղի ունեցած արիւնալի անկարգութիւնները։ Սպանիոյ Քատիզ ծովեզերեայ քաղաքին մէջ ալ բաւական ծանր շփոթութիւնք տեղի ունեցան այս օրերս։ Վատիկան պատուիրած էր հոկտ. ամսուն թափոր կազմել ի պատիւ վարդարանին (աղօթքի համրիչ) Սրբոյ Կուսին։ Թափորն, ի գլուխ որոյ եպիսկոպոսը, բաղկացեալ էր մեծ մասամբ քահանաներէ, կրօնաւորներէ, կիներէ և աղջիկներէ։ Խումբ մը անձինք թափորին դէմ ելնելով, թշնամական ցոյցեր ըրին աղաղակելով. «Գացէք Հռոմ, և կղզւոյն անտառներուն մէջ Քուպացի ապստամբները զարկէք»։ Քահանայք, գզուելով, եկեղեցի մտան։ Եպիսկոպոսը թեթեւապէս վիրաւորուեցաւ։ Այնու հանդերձ, եկեղեցւոյ բեմէն քարոզ մը տալով, յիշեցուց թէ վարդարանի թափորը կազմուած էր Պապական հրահանգներուն համաձայն։ Ոստիկանք ցրուեցին բազմութիւնը, բայց քանի մը հոգի վիրաւորուեցան։ Մարդ կորուստ չեղաւ։ Ոստիկանութեան վերատեսուչը լուր ղրկեց եպիսկոպոսին որ եթէ թափորին կազմութիւնը կանխաւ լուր տուեր իրեն, զգուշական միջոցներն աւելի կանուխ կրնային գործադրուիլ իր կողմէ։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ. —Փարիզի լրագիրք շատ յուզուեցան Լոպանով իշխանին երկար խորհրդակցութիւններէն գերման կայսեր և Հօհէնլօհէ իշխանին հետ, և ռուս նախարարին գտած սիրալիր ընդունելութենէն Պերլինի մէջ։ Բայց Պերլինի լրագիրք դիտել կուտան թէ ռուս կառավարութեան սովորութիւնն է որ երբ շատ մերձեցում ցուցնէ Ֆրանսայի, կը փութայ հաւաստել Գերմանիոյ թէ իր լաւ յարաբերութիւնք չեն փոխուած գերման կայսրութեան հետ։ Եւ յետոյ, կ'ըսեն, միջազգային կացութիւնն այնքան փափուկ է որ չէ թէ քաղաքավարութեան համար այլ ուրիշ խնդիրներու վրայ համաձայնութիւն գոյացնելու համար ռուս նախարարը պէտք ունէր անձամբ խորհրդակցելու գերման վարչապետին հետ։

ՆՈՐ ԼՈՐՏԵՐ. — Վեհ. Վիքթորիա Թագուհին Լորտութեան բարձրացուց պահպանողական Մօրնինկ Փօսթի տէր և անօրէն Սըր Ալճէրնըն Պորթհուիք, Տըպլինի Համալսարանին պահպանողական երեսփոխան Պ. Բլանքէթ, և պահպանողական երեսփոխան, քաղաքագէտ և քաղաքականութեան վրայ գրող Պարոն Հէնրի տը Վորմս։ Այս վերջինոյն յիշատակելի գրուածներն են «Անգլիական քաղաքականութիւն Արեւելից մէջ», և «Աւստրիական Տէրութիւն»։ Պահպանողական նախորդ վարչութեան մէջ խորհրդական պաշտօն կը վարէր, և Շաքարի գործարանատիրաց տրուած պարգեւները վերցնելու նպատակաւ կազմուած միջազգային դեսպանախորհրդին նախագահ եղած է։ Սըր Ալճէրնըն Պորթհուիքի հանգուցեալ եղբայրը՝ Մոհիր փաշա անունով՝ ծառայած էր օսմ. բանակին մէջ, վերջին պատերազմին։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԴԱՇՏԻՆ ՎՐԱՅ.— Վիլհէլմ կայսր ի Վէօրթ (Մէցի մօտ) կատարեց բացումն այն յիշատակարանին որ կառուցուած է ի պատիւ իր հօր՝ Ֆրետերիկ կայսեր։ Ֆրետերիկ մայր-կայսրուհին և Աւկուստա-Վիքթորիա կայսրուհին, Վիւրթեմպերկի Թագաւորը, Պատէնի մեծ-դուքսն և Հէսի գահաժառանգը ներկայ էին։ Հանգուցեալ Ֆրետերիկ կայսր, իբրեւ գահաժառանգ և զօրաբանակի մը հրամանատար, Վէօրթի ճակատամարտին մէջ փայլած էր, և Ֆրանսացւոց դէմ այս առաջին վճռական պայքարն ինք շահած։

ՎԱՆՈՒՎՍՔԻ ԶՕՐԱՎԱՐ, բոլորովին կազդուրուած ըլլալով, վերստանձնեց իր պաշտօն իբրեւ պատերազմական նախարար Ռուսիոյ։

ԽՐՈՒԱՏՆԵՐԸ շատ շնորհակալ եղեր են Ֆրանց Յովսէփ կայսեր՝ այն ինքնագիր նամակին համար զոր Ն. Կ. Վեհափառութիւն ուղղեց Խրուատիոյ կուսակալ Խիւն Հէտէրվարի կոմսին, որով իր համակրանքը կը յայտնէ իր խրուատ հպատակաց վրայ, և անոնց բարօրութեան համար իր հոգածութիւնը ցոյց կուտայ այլ և այլ միջոցներով։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՍԸՐ ՈՒՈԼԹԸՐ ՊԻԶԱՆԹԻ ԿԱՐԾԻՔԸ ԳԻՐՔԵՐՈՒ ՎՐԱՅ

Ծանօթ հեղինակ և հրապարակագիր Սըր Ուոլթըր Պիզանթ, իբրեւ Նախագահ Ուվէրհէմփթընի Գրական և Գիտական Ընկերութեան, իր նախագահական ճառն արտասանեց անցեալ շաբթու քաղաքին Սակարանին մեծ ժողովարանին մէջ, որ այս առթիւ դրուած էր Ընկերութեան տրամադրութեան ներքեւ։

Անցեալոյն գրական կեանքն աչքէ անցունելով, յիշեցուց թէ անցեալ դարուն կիսուն անգլիացի գրողներն յոյժ սակաւաթիւ ընթերցողաց խումբ մը կ'ուղղէին իրենց խօսքը։ Չի կարծուիր որ ընթերցողաց թիւն այն ատեն 100,000է աւելի ըլլար։ Բայց, մանաւանդ անգլիական ցեղին մէջ, ընթերցողաց թիւն հրաշալի աճում մը ցուցած է։ Յիսուն տարի չանցած, անգլիախօս ժողովրդեան թիւը պիտի կրկնապատկի, և ընթերցողաց թիւը մինչեւ 250 միլիոնի պիտի հասնի։ Գալով հեղինակներու վիճակին, հրատարակիչներուն ձեռք գերի եղած խեղճ, գինով, անկարգ, պոռնկեան կեանքով ապրող և մինչեւ վիզը պարտքի մէջ ընկղմած գրագէտներու տեսակը գրեթէ անհետացած է։ Հեղինակներուն վարձատրութեան չափը քառապատկած է քսան տարիէ ի վեր։ Բայց մրցման սաստկանալուն պատճառաւ, նիւթական յաջողութիւնը դժուարացած է, և ո՛րչափ աւելի փայլուն վիճակ մը կ'ունենայ յաջող հեղինակն, այնքան աւելի կը շատնան նոյն յաջողութեան հետամուտները։ Նիւթին լաւութիւնն և ոճին կոկիկութիւնն ամէն ժամանակէ աւելի կը խնդրուին։ Եթէ գիրք մը չպարունակէ շահագրգռող մտածում մը, լաւ թելադրութիւն մը, կամ մարդկային կրքերուն սուր և բարեխառն ըմբռնում մը, եթէ չնպաստէ անհատական և ընկերական բարօրութեան, ազնուացման, դատապարտուած է այն՝ անգլիացի հասարակութեան համար։ Հեղինակներուն իրարու հետ յարաբերութեանց մէջ նշանակելի բարւոքում մը կայ։ Լաւագոյն դասակարգին պատկանող հեղինակներն այլ եւս զիրար չեն հարուածեր։ Գրական կեանքի մէջ Անգլիացիք շատ նշանաւոր բարեփոխում մը հանդիսատես կ'ըլլան։ Անոնք որ հետեւակներ, ծառայներ եղած էին՝ իրենց վիճակին տէր և անկախ կ'ըլլան գրական կեանքի մէջ։ Ուրախութեամբ կը լիցուի սիրտս երբ գրական արուեստաւորութեան այս աւուր վիճակը բաղդատեմ 50 կամ նոյն իսկ 20 տարի առաջուան վիճակին հետ։ Սխալ է ըսել թէ գրական հրապարակն ողողուած է, և նոր գիրքեր չեն ծախուիր ու չեն կրնար ծախուիլ։ Չի կրնար ողողուիլ, այն պարզ պատճառաւ որ գէշ գիրքերն, անշահ կամ անշահեկան գիրքերը, տկար գիրքերն, ո՛ և իցէ կերպիւ գնորդ չեն գտներ։ Իսկ լաւ գիրքերուն համար միշտ յաճախորդ կայ։ Որքան ալ շատ ըլլան հեղինակները, գրական գործի պահանջած բոլոր ձիրքերով օժտուած գլուխները սակաւաթիւ են, և անոնց արտադրութիւններուն համար միշտ տեղ կայ ամէն գրավաճառներու մէջ։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ՎԻԷՆՆԱ, 18 Հոկտ. — Նախարարապետ կոմս Պատէնի յայտարարեց թէ դիտաւորութիւն ունի լուծելու Աւստրիոյ Երեսփոխանական Ժողովը, նախահաշուոյն քուէարկութենէն անմիջապէս ետքը։

ՊԵՐԼԻՆ. —Օրագիրները կը ծանուցանեն թէ Ռայխսթակը պիտի գումարուի Նոյեմբեր 20էն 26։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ. —Ի Տիմեաթ հնտախտի 16 դէպք պատահեցան և 9 մահեր։ Բայց համաճարակը սաստիկ չէ։ Շղթաներ կը հաստատուին ուր որ դէպք պատահի, և մեկուսացման ու մաքրութեան ամէն միջոցներ ի գործ կը դրուին։ Բնակչաց շատեր փախան և քանի մը հարիւր հոգի Մանսուրա գացին։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Խառն Ժողովը հրաւիրուած է այսօր ի նիստ գումարուիլ ի Պատրիարքարան։

Այրի Տիկին Կ. Ց. Տէօվլէթեան և իր որդին իրենց շնորհակալիքը կը յայտնեն ամէն անոնց որք ներկայ գտնուելով ողբացեալ ՅՈՎՍԷՓ ԷՖ. ՏԷՕՎԼԷԹԵԱՆի յուղարկաւորութեան, իրենց ցաւակցութիւնն յայտնեցին այս տխուր առթիւ։

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ. — Լաթաքիոյ գաւառին կառավարիչ անուանեցաւ Համա (Սուրիա) գաւառին կառավարիչ Սաատէթ փաշա և իրեն յաջորդեց Լաթաքիոյ կառավարիչ Բէչատ պէյ։

Տէրսիմ գաւառին նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական անուանեցաւ Մինթէշիի նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական Սալիհ էֆէնտի։

Թէքիրտաղի նախնական դատարանի պատժական ճիւղին նախագահ անուանեցաւ Եուսուֆ Ճէմալ էֆէնտի, նախագահ պատժական ճիւղի նախնական դատարանին Ամասիոյ։

Խարբերդի կեդրոնական նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական անուանեցաւ նոյն նահանգին վերաքննիչ ատեանին առաջին քարտուղար Շեվքեթ էֆէնտի։

Գարահիսարը Շարքի գաւառին նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական անուանեցաւ Ուրֆա գաւառին նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի նախորդ օգնական Իպրահիմ էֆէնտի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՋԵԿՈՒՑՈՒՄՆԵՐ. —Հոկտ. 5, 6 և 7 թուականներով Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին ուղղեալ հեռագրեր ծանուցած են թէ Հալէպի, Էնկիւրիի, Խարբերդի, Ատանայի, Պէյրութի, Տրապիզոնի, Սըվազի, Տիարպէքիրի, Գոնիայի, Վանայ և Պիթլիսի նահանգաց մէջ ալ, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, կատարեալ անդորրութիւն և ապահովութիւն կը տիրէ։

⁂

Քաղաքապետութեան պաշտօնատան մէջ կազմեալ արկածելոց նպաստամատոյց յանձնաժողովն 6,344 ղրուշի նոր նպաստ մը ընդունած է, որով մինչեւ հիմա հաւաքուած նպաստներու գումարն եղած է 9,442,593 ղրուշ։

Նոյն յանձնաժողովն 5700 ղրուշի նոր բաշխում մը ըրած է։ Ցարդ կատարուած բաշխումներու գումարն եղած է 8,916,544 ղրուշ։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ Նորընտիր դեսպան Պ. Բանձա ամսոյս 3ին Պրինտիզիէն ճամբայ ելեր է մայրաքաղաքս գալու համար։ Բ. Բանձա այս իրիկուն կամ վաղն առաւօտ կը ժամանէ։

ՀԱՅՐ ԹՕՆՏԻՆԻ, որ մայրաքաղաքս դարձած է, ի մօտոյ Յունաց Սիլլօղօսին մէջ բանախօսութիւն մը պիտի ընէ՝ նիւթ ունենալով միակ միջօրէականի մը ընդունելութիւնը։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ դեսպան Սըր Ֆիլիփ Քըրրի, Ուրբաթ օրը, դեսպանատան ամարանոցին մէջ՝ ի Թէրափիա՝ ճաշ մը տուաւ, որուն ներկայ գտնուեցան դեսպանական մարմնոյն անդամոց շատերը։

ՍԸՐ ԷՏԿԱՐ ՎԻՆՍԸՆԴ. — Օսմ. Պանքայի ընդհանուր տնօրէն Սըր Էտկար Վինսընդի համար գրոյց կայ թէ չորեքշաբթի օր մայրաքաղաքս պիտի դառնայ Փարիզէն։

ՊԷՏՐՍԲՈՒՐԿԻ ճարտարապետական ընկերութեան ինը անդամք, որք ակադեմականներ են, մայրաքաղաքս ժամանեցին և անցեալ օր Պոլիս անցնելով այցելեցին նշանաւոր շէնքերն ու կոթողները։ Անոնք շաբաթ օրը Պրուսա գացին դեսպանատան Քօլէխէթ պահականաւով և այսօր հոս կը դառնան։

ԱՐՕՆ ԼԷՕՆ ԷՖԷՆՏԻ. — Կայս. Իրատէի մը համաձայն, կայս. պալատան առաջին գանձապահաց կարգուած է Արօն Լէօն էֆէնտի։

ՀՕՏԷՅՏԱՅԻ վաճառական մը, ապրանքագիր մը մատուցանելով Բ. Դրան, խնդրած է արտօնել Բէյլիներու մուտքն ու շրջաբերութիւնն ի Նէճէն, որովհետեւ առայժմ գրուած արգելքը տեղւոյն վաճառականութեան կը վնասէ։ Այդ ապրանքագիր յանձնուած է Ելմտական Նախարարութեան։

ՖԷՐԻՏ ՍԱՊԻԹ ՓԱՇԱ, որ իր անձը դարմանելու համար Գերմանիա կը գտնուէր, շաբաթ օրը մայրաքաղաքս դարձաւ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպանատան Բէրէքէլ շոգենաւը Սեւաստաբոլ պիտի երթայ ներկայ գտնուելու՝ ռուս ծովակալ Քօրնիլօֆի արձանին զետեղման հանդէսին։

ԳԱՍԹԱՄՈՒՆԻԻ նահանգին մէջ յուլիս և օգոստոս ամիսներուն 2023 ծնունդներ և 1143 մահեր պատահած են։

ԳԱՂԹԱԿԱՆՔ. — Կովկասէն 1369 գաղթականներ Էնկիւրի ժամաներ են։

ՊԷՐԹՐԱՄ ԷՖԷՆՏԻ. —Մաքսային վերատեսչութեան խորհրդական Պէրթրամ էֆէնտի որ արձակուրդով Գերմանիա կը գտնուէր, մայրաքաղաքս դարձաւ։

ՔՈԼԵՐԱՆ Ի ԳԱՒԱՌՍ. — Սուրիոյ Համա գաւառակին մէջ մինչեւ հոկտ. 7, նոր դէպք չէ պատահած։ Ութ օր առաջ վարակեալ մը մեռած է։

ԱՐԱՃ գաւառակին (Գասթեմունի) արկղակալ Իզզէթ էֆէնտի իր պաշտօնին մէջ զեղծումներ գործած ըլլալով, նահանգին Իտարէի ժողովին կողմէ դատուած ու դատապարտուած է երեք ամսուան բանտարկութեան, երեք ոսկի դրամական տուգանքի, ութ ամիս պաշտօնէ զրկուելու և դատական ծախքերը վճարելու։

ՏԻՄԻԱԹԻ մէջ (Եգիպտոս) երեւան ելած քոլերայէն մինչեւ անցեալ շաբաթ օր տասնըմէկ դէպքեր պատահած են, որոց երեքը մահացու։ Հաստատուած է որ այդ ախտ ասիական քոլերա է։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ Խտիւին մայրը շաբաթ իրիկուն ժամ 11ին Եգիպտոս ուղեւորեցաւ Խտիւիէ ընկերութեան Բէնհա շոգենաւով։

ԳԱՅՍԵՐԻ յանուանց Մետրապոլիտ Տ. Եանիս անցեալ օր Միսիր ուղեւորեցաւ իր անձը դարմանելու համար։ Ինչպէս յայտնի է, Վեհ. Սուլթան արտօնութիւն շնորհելով հրամայած էր Տ. Եանիսի հարիւր յիսուն ոսկի տալ իբրեւ ճամբու ծախք։

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ. —Կայս. Իրատէ մը հրամայուած է իբրեւ դրամական պարգեւ հինգ հազար ղրուշ տալ՝ ոստիկան-զինուորաց ժողովոյ անդամներէն վախճանեալ Սէրվէթ պէյի ընտանեաց։

ՆԵՐՔԻՆ գործոց նախարարութիւնը հրահանգ ուղղելով ամէն կողմ, ծանուցած է որ Տէրութեան հասոյթները ժամանակին գանձուին և թէ թերացող պաշտօնէից նկատմամբ ազդու տնօրինութիւններ պիտի ըլլան։

ԿՐԷՏԷԻ նահանգին յատուկ Հուգուքի դատավարութեան օրինաց համար կուսակալութիւնը խնդրած էր ինչ ինչ բարեփոխումներ ի գործ դնել։ Բ. Դուռը այդ մատուցուած ծրագիրը ղրկած է Դատական նախարարութեան՝ կարծիքն առնելու համար։

ԷՏԻՐՆԷԻ կուսակալութեան յանձնարարութեանը համաձայն, ձեռնհաս իշխանութիւնն որոշած է ջնջել արձանագրութիւնն այն 6031 ղրուշ յետնեալ պահանջքին զոր Թէքիրտաղի մաքսային տեսչութիւնն ունի 91 ու 93 տարիներու ոգելից ըմպելեաց տուրքերէն։

ՆԱՒՈՒՂԻՂՆԵՐ. — Ծովային նախարարութիւնն որոշած էր որ նաւապետներու վարժարանին մէջ նաւուղղութիւն ալ աւանդուի, այդ վարժարանէն ելնող աշակերտք իբրեւ նաւուղիղ պաշտօնի կոչուին և նեղուցներէն անցնելիք նաւերէն տուրք մը առնուի։ Այս որոշում մատուցուած է Բ. Դրան։ Ասկից առաջ Պ. Պաք և Գարամանեան ընկերութիւնն ալ արտօնութիւն խնդրած էին նեղուցներու մէջ նաւուղղութեան վարժարաններ հաստատելով հմուտ նաւուղիղներ գործածելու համար։ Բ. Դուռն այս երկու առաջարկութեանց վրայ որոշում մը տալէ առաջ, հարկ դատած է առնուելիք տուրքին նկատմամբ Արտաքին գործոց նախարարութեան կարծիքը առնել։

ՊԱՏԺԱԿԱՆ օրէնքն և պատժական դատավարութեան օրէնքը կը տրամադրեն թէ երբ մարդ մը մէկ քանի ոճիրներ ի միասին գործած է, ամէնէն ծանր պատժոյն ենթարկի։ Նոյնպէս բանտին մէջ գտնուած ատեն ուրիշ ոճիր մը գործող բանտարկեալի մը բանտարկութեան պայմանաժամուն վրայ յաւելում մը ըլլայ. ուստի ձեռնհաս իշխանութիւնը, հրահանգ ուղղելով հարկ եղած տեղերը, ծանուցած է որ ամբաստանեալ մը ըստ օրինի պէտք չէ զատ զատ վճիռներով դատապարտել։

ՄԱՉՔԱՅԻ զինարանին հանդէպ կառուցուելու վրայ եղող շէնքին, ուր չարժագիր ([illegible]) գործիները պիտի զետեղուին, շինութիւնն աւարտած է։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱՅԻ Յունաց Պատրիարք Տ. Սօֆրօնիօս անցեալ շաբաթ օր Իզմիր ժամանեց և հիւրընկալուեր է Մաղնիսայի մետրապոլիտին տունն՝ ի Գարշը Եագա։

ՊԻԼԷՃԻԿԻ մէջ վերջին շաբթուան մետաքսի գինը բարձրացեր է 1.90 ոսկիէն մինչ 2.25 ոսկիի։

ԻԶՄԻՐԻ մէջ վաճառական Քիւրէճի օղլու Տիմիթրաքի էֆէնտի իր մեռած մօրը անունով հարիւր ոսկի նուիրած է տեղւոյն յոյն հասարակութեան աղքատներուն։ Վախճանեալ Տիմօսթէնի Պաիկօնիի ժառանգորդներն ալ հարիւր յիսուն ոսկի նուիրած են տեղւոյն յունաց հիւանդանոցին։

ԱՆԱՍՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ վարժարանի մտից քննութիւնք կատարուելով այս տարի տասնըինը աշակերտներ ընդունուած են, որոց 13՝ իսլամ են, 4ը՝ յոյն՝ 1ը՝ հայ (Բարունակ էֆէնտի) և 1ը՝ հրեայ։

ԽԱՆԵՐԸ. —Ոստիկանութիւնն որոշած է որ խաներու դուռներուն վրայ մասնաւոր լապտեր մը կախուի և վրան խանին անունը գրուի՝ օսմաներէն ու ֆրանսերէն։

ԴԱՏԱԿԱՆ նախարարութիւնը հրահանգ ուղղած է ամէն կողմ որ վճռագրերու գործադրիչ պաշտօնեայք գանձմանց տուրքերը պարտապահանջներէն գանձեն։

ՔՈՆԵԱՔ Ն. Ի.
ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ
ՄՈՍՔԱԴ ԳԻՆԻՈՎ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ
ԱՄԵՆԷՆ ԶՈՒՏ ՔՈՆԵԱՔԸ
ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ
Յունական եւ Եւրոպական բազմաթիւ հիւանդանոցներու
Մեծաքանակ առաքում բովանդակ Թուրքիոյ, Եգիպտոսի, Սուրիոյ, Ռումանիոյ, Սերպիոյ, Պուլկարիոյ, Ռուսիոյ, Ամերիկայի և Հնդկաստանի համար։

ՎԱՃԱՌԱՆԻՑ ԳՈՐԾԱՐԱՆԻ

ΣΥΜΒΟΛΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ

ՊԱԹԻՍԹԱ Ի ՊԻՐԷՈՆ
ՄԻԱԿ ԳՈՐԾԱՐԱՆ ՔՈՆԵԱՔԻ
Պ. Ճ. ՊԱԹԻՍԹ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ՊԻՐԷՈՆ
ՈՐ ՀՆՈՒԹԵԱՆ ԱՌԱՒԵԼՈՒԹԻՒՆՆ ՈՒՆԻ
Հաստատեալ 1872 ին
Միակ Ներկայացուցիչ Տ. Կ. Ցիոքինատիս։ Կեդրոնական վաճառատանց, Ղալաթիա, Ցիւլֆարի փողոց, թիւ 23. Մասնաճիւղ Բերա Քալեմճի—Քուլլուք թիւ 9

ՊԱՏՈՒԱՍ.—Բժշկական մասնաժողով մը, պատուաստի կանոնագրոյն տրամադրութեանց համաձայն, յառաջիկայ չորեքշաբթիէն սկսեալ մայրաքաղաքիս բոլոր վարժարաններն այցելելով, պիտի քննէ թէ աշակերտք պատուաստուա՞ծ են թէ ոչ։

ՄԱՆՐ ԴՐԱՄ.—Նոր պատրաստուելիք մանր դրամներուն համար Պետական Խորհուրդն որոշած է որ հինգ փարանոցները՝ 4 1/2 քըրաթ պղինձ ու կէս քըրաթ արծաթէ շինուին և տասը փարանոցներն ալ ինը քըրաթ պղինձէ ու մէկ քըրաթ արծաթէ։

ՎԻՃԱԿԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ ընդհանուր վարչութեան քարտուղար Մէհմէտ Պէհիճ պէյ քարտիսագրական դրութեամբ վիճակագրութիւն մը պատրաստելով անոր մէկ նմոյշը մատուցած է Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին։ Այդ նմոյշ 24 թուղթերէ կը բաղկանայ, որոց վրայ նշանակուած են վիճակագրական տեղեկութիւններ ինչպէս նաև Թուրքիոյ փոքր մէկ քարտէսը։

ԴՐՈՇՄԱԹՈՒՂԹ.—Ելմտական նախարարութիւնն որոշած է որ մաքսատական պաշտօնեայք հսկողութիւն կատարեն որպէս զի առանց դրոշմաթուղթի յայտարարութիւններ չփակցուին և եթէ տեսնեն, անմիջապէս հարկ եղած տեղն իմացնեն։

ԽՈՅԶԱՂԻՆ.—Անցեալ տարի Այտընի նահանգէն խոզկաղինի տասանորդը 65,000 կենդինար եղած էր, ուրկից 30,000 ոսկւոյ հասոյթ մը գոյացած էր։ Այս տարի կենթադրուի թէ խոզկաղինի տասանորդը 100,000 կենդինարը պիտի անցնի։

ՉԱՄԻՉ.—Իզմիրէն կը գրեն Իզմիրի լրագիրներուն թէ անցեալ երեքշաբթի օր անգլիական շոգենաւ մը 150 տակառաչափ չամիչ բեռցեր է Անգլիա տանելու համար։ Երկու օր յետոյ աւստրիական շոգենաւ մը նոյնպէս 150 տակառաչափ չամիչ բեռցեր է։ Իզմիրի մէջ չամիչի բերքն 50,000 կենդինարի չափ կը հաշուուի։

ԹՈՒԶ.—Անցեալ հինգշաբթի օր 244 բեռ թուզ տարուած է Իզմիրի հրապարակը, որք գոհացուցիչ գիներով ծախուած են։

ՎԱՆԷՆ կը գրեն թէ անցեալ ամսոյ 14ին գիշերը շրջակայ լեռներուն վրայ ձիւն տեղացեր է։

ԱՐԿԱԾ.—Շաբաթ օրը, ժամ 7 1/2ին, ի Տօլմա Պաղչէ, ցաւալի արկած մը պատահեցաւ։ Թրամուէյի կառք մը սրընթաց կերթար, երբ մարդ մը ուզեց առջևի կողմէն ներս մտնել, սակայն չյաջողեցաւ և վար իյնալով գլխէն ծանր վէրք մը ստացաւ ու անմիջապէս մեռաւ։ Կառապանը ձերբակալուեցաւ։

ԱԿՌԱՆԵՐՈՒ ԿԱՐԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ.—Ակռաներու չգոյութիւնը կը վնասէ արտասանութեան և դէմքը կը տձևցունէ։ Առանց լաւ ակռաներու բնաւ կատարեալ ծամողութիւն չկայ. առանց կատարեալ ծամողութեան՝ բնաւ կատարեալ մարսողութիւն չկայ. առանց մարսողութեան բնաւ սննդառութիւն, առանց սննդառութեան չկայ առողջութիւն, և առանց առողջութեան ի՞նչ է կեանք.—Ուստի խորհուրդ կուտանք ատամնացաւ անձերու դիմել Տքթ. Պաուի, միակ ատամնաբոյժն որ երկու անգամէն կրնայ տեղը դնել եբերուն և անարուեստ ակռաներն, արհեստական ամենագեղեցիկ ու ամենահաստատուն ակռաներ պատրաստել առանց քիմքի, կեռերու, զսպանակներու և այլն, որք լաւ արտասանութեան հետ կատարեալ ծամողութիւն կ'ապահովեն։

Ամենէն փափուկ, ամենէն ցաւալի անձինք կրնան կատարեալ ապահովութեամբ դիմել Տքթ. Պաուի՝ լիովին գոհ մնալու համար։ Արդէն, իրեն դիմողը կատարելապէս գոհ մնալէն ետք միայն տալիք պիտի վճարէ։

Ամեն օր կը դարմանէ ժամը 9էն (Ը. Ե.) մինչեւ երեկոյան 5, Բերա, Մեծ փողոց, Ֆրանսական դեսպանատան դէմը, 374 թիւ տունը։ 413

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

Մեր հրապարակին կացութիւնը այս շաբթու ալ փոփոխութիւն մը չկրեց։ Կարծր ցորեն չհասաւ, որուն Ռումէլիի ու Խարբնէլի տեսակները կ'արժեն 25-26 փարա օխան։ 25,000 քիլէ կակուղ ցորեն, որք վերջացող շաբթուն ժամանած էին, ծախուեցան 14-16 ղրուշէն։ Կիրքա ու Ազիմա ցորեններու վրայ նշանակութեան արժանի գործ չեղաւ։ 5000 քիլէ գարի վաճառուեցաւ 8-8 1/2 ղրուշէն քիլէն։ Համարի ու Եգիպտացորենի վրայ գործ չեղաւ. կ'արժեն 16-17 և 17-20 փարա։ 250,000 օխա վարսակ ծախուեցաւ օխան 16 փարաէն։

Ալիւրներէն հասան 5,000 պարկ Իզմիրէն, 2000՝ Օտեսա, 1200՝ Մարսիլիա և 500՝ Վառնա, որոցմէ 4000ը ծախուեցաւ ընթացիկ գիներով։ Թիւփի վրայ ընթացիկ գործեր եղան. կ'արժէ 13 1/2 փարա օխան։

Լուբիայի, Բակլայի և կտաւատի, կանեփ ու խաշխաշի հունտերու և կորեկի վրայ գործ չեղաւ։ Կ'արժեն հարիւր օխան 130-135 ղրուշ և 23, 43-44, 45-48, 55 և 36 37 փարա օխան։ 300 պարկ սուսամ ծախուեցաւ՝ տեղական սպառման համար՝ 72-73 փարաէն օխան։ 200 պարկ սիսեռ ծախուեցաւ՝ Ռումէլի՝ տեղական սպառման համար՝ 50 փարաէն օխան։

Գալով արտածելի նիւթերուն, թիֆթիկի վրայ մէկ քանի գործեր եղան։ 6 սնտուկ աֆիոն ծախուեցաւ, 100-440 ղրուշէն։ Դեղին ձէհրի վրայ աննշան գործեր եղան։ Նոյնպէս յարատև գործեր կ'ըլլան գազի խէժի վրայ։

Ալքօլներէն հասան 72 տակառ Ուլաթօֆքա, 32՝ Ճիւսառուէլլի ու Սթէտն և 16՝ Թրիէսթէ, որք ծախուեցան մէկ օսմանեան ոսկւոյ 33 1/2-39, 41-41 1/2 և 43-43 1/2 օխան։

Գազթաթքերքէն 1000 պարկ խանուէ հասաւ, որոց 300ը ծախուեցաւ հարիւր օխան 11.50 13.50 օսմ. ոսկւոյ, ըստ տեսակին։ 3,500 պարկ Թրիէսթէի շաքար հասան և ծախուեցան 90 95 ղրուշի, ըստ մարքային։ Ռուսական շաքար չհասաւ։ Ռանկունի բրինձ չհասաւ. աննշան վաճառումներ եղան 95 ղրուշէն։ Ճաբոնական բրինձ ոչ հասաւ և ոչ ծախուեցաւ։ Եգիպտական բրինձէն 800 պարկ հասաւ և վաճառուեցաւ 60-80 ղրուշի, ըստ տեսակին։

Ֆաւունիյէ ու Աբօլլօ մոմերէն կարեւոր ժամանում ու վաճառում չեղաւ, կ'արժեն 56-53 ղրուշ։ Ռուսական քարիւղի վրայ ընթացիկ գործեր եղան. կ'արժէ սնտուկը 23 1/2 ղրշ. ոսկեդրամ։

Տես չորրորդ երես ԲՐԷՆԴԱՆի մեծ վաճառատան ծանուցումը։

ՊԱՏԱՍԽԱՆ ՄԸ

Հետեւեալ նամակին հրատարակութիւնը մեզմէ խնդրուած է յանուն անկողմնակալութեան.

Բարեկամներէս ոմանք ինծի հաղորդեցին որ Երուանդ Օտեան՝ Հայրենիքի մեծապատիւ աշխատակիցը, իրենց թերթին մէջ այսօր գրած է թէ ինծի հետ ո՛ և է արենակցական կապ չունի, և կարգիլէ ինծի իբրեւ մօտիկ մարդ իրեն ներկայանալու։

Նախ կրնա՞մ գրել թէ յորմէ հետէ երբ Հայրենիք ինծի դէմ սկսաւ իր սուտ ու քֆրական յօդուածներն, ես մտքէս անգամ անցուցած ըլլամ զինքը տեսնելու։ Ես հրապարակի մէջ անգամ չեմ ներեր իրեն որ յանդգնի ինծի երեւնալու։ Եթէ իրողութիւն մը կայ, այն է որ Նախորդ շաբթու Բերայի մէջ՝ երբ ժպտուն երեսով կնոջս իր հօրեղբօրը աղջկանը մօտենալ կ'ուզէ, կինս սպառնալից նայուածքով մը կը վանէ զինքը։

Երկրորդ, իրեն (ոչ Օտեան ընտանիքի) հետ ազգակցական կապ մը ունենալու սպասելի փառք մը անգամ նկատած չեմ, և մանաւանդ թէ հրէական աւանդութիւն մըն ալ կրկնելու անմտութիւնը չունիմ,—թէ ունիմ մեք հայր զԱբրահամ։

Ես պարզ արձանագրողի մը զաւակ եմ, խաներու մէջ ծնած։ Եթէ կան չգիտցողներ, թող գիտնան այսօրուընէ։

Ասիկա իրեն։ ՀՐԱՆԴ

Աստի անտի

ԹՂԹԱԴՐՈՇՄԻՆ ԴԵՐԸ

Քորէայի կառավարութիւնը միջոցը գըտեր է իր նամակատունը կառավարելու համար։ Ինչպէս արդէն ծանուցինք, առաջին անգամ թղթադրոշմ հանելու փորձ մը եղաւ այնտեղ 1884ին, բայց անյաջող մնաց Սէուլի նամակատան շէնքին այրելուն պատճառաւ, երկու թղթադրոշմ միայն հանուելէ ետք։ Գերմանական թերթ մը կը պատմէ այս առթիւ թէ չինական նաւահանգիստներու մեծ մասին մէջ շրջաբերութեան հանուած թղթադրոշմները՝ անոնց հաւաքիչներուն վաճառուելու միայն կը ծառայեն, և անոնցմէ գոյացած գումարները կը գործածուին եւրոպացիներուն բնակած թաղերը զարդարելու, լուսաւորելու և այլն։

ԻՎԷԹ ԿԻԼՊԷՐ

Բարիզեան երգչուհին որ վերջերս Լոնտոն այցելեց ուր շատ ջերմ ընդունելութիւն գտաւ, այն աստիճան համակիր հետաքրքրութեան առարկայ եղաւ, որ մինչև իսկ լրագիր մը փութաց հրատարակել թէ Իվէթ Կիլպէր ի մօտոյ պիտի ամուսնանայ Լոնտոնի մեծահարուստ սեղանաւորներէն Պ. Հիրշի հետ։ Այս լուր բնականաբար ամենէն աւելի զարմանք պատճառեց Պ. Հիրշին ու Օր. Կիլպէրին որոց մտքէն չէր անցած ամուսնական խորհուրդ մը։ Եւ որովհետև լուրը երթալով կը տարածուէր և կրնար եւրոպական մամուլին շրջանն ընել Բարիզեան երգչուհին զայն երկտողով մը հերքելու հարկին մէջ գտնուեցաւ։

ՄՈՒԿԵՐԸ ՋՆՋԵԼ

Նիւ-Օրլէանսի գիտական ընկերութիւն մը որ հարիւր տոլարի պարգև խոստացած էր այն մարդուն որ «լաւագոյն միջոցը գտնար մուկերը փճացնելու», պարգեւը տուաւ Տքթ. Պլանքամէյի որ սա լակոնական պատասխանը տուած էր.

«Բազմապատկել կատուներուն թիւը»։

ԱՇԽԱՐՀԻ ԷՆ ԽՈՇՈՐ ՄԱՐԴԸ

Այս օրերս Փիլատէլֆիի խմբագրատունը ներկայացեր է Հանրի Քաուօն-Պէրկ անուն մարդ մը որ ինքզինքը «աշխարհի էն խոշոր մարդը» կանուանէ և այնպէս ալ է իրօք։

Այս մարդ բնիկ Զուիցերիացի է. իր մարմինը կը կշռէ երկու հարիւր վաթսուն քիլօ. հասակին ծաւալն է 2.45 մէտր։ Շատ քաջառողջ է և ստամոքսն այնքան լաւ որ օրը հինգ հոգիի կերակուր կուտէ։ Բեռնաբարձ վակոնով միայն կրնայ ճանբորդել, վասն զի ուղեւորի վակոններուն դռնակէն ներս չի սղմիր։

ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐՆ Ի ՓԱՐԻԶ

Վերջին վիճակագրիները ցոյց կուտան թէ Փարիզի մէջ կայ 1,456 հանրակառք, 14,267 վարձու կառք և 13,000 տան կառք. ասկից զատ, ապրանքի փոխադրութեան համար 16,000 կառք, համագումար 44,000։ Կառքերու այս թիւին վրայ աւելցնելու է Սէնի վրայ բանող շոգենաւերը և երկաթուղին, ինչպէս նաև հեծելանիւները։ Պիտի գայ անշուշտ օր մը ուր այս վերջինները ահարկու մրցում մը պիտի մղեն փոխադրութեան ուրիշ միջոցներու դէմ։ Արդէն իսկ, Ամերիկայի կարգ մը քաղաքներուն մէջ, ի Քոլօրատօ օրինակի համար, ամեն օր 10,000 հեծելանիւ կը բանի 100,000 բնակիչներու համար։ Վիճակագիրներն անմիջապէս հաստատած են որ տեղւոյն թրամուէյներուն կրած վնասն է օրական իբր 5,000 ֆրանք, այսինքն տարին մէկուկէս միլիոնէն աւելի։

ՖՐԱՆԲԼԷՆ ԼԷՈՆԱՐ ՊՈՊ

Հռչակաւոր ճարտարապետ-ելեկտրագէտ Ֆրանբլէն-Լէոնար Պոպ ամսոյս 14ին չանթահար եղաւ 3000 վոլտի ելեկտրական հոսանքէ, իր հնարած մէկ մեքենան բանեցուցած պահուն։ Նախ իբրեւ օգնական ճարտարապետ աշխատած էր Ամերիկայի հեռագրական զանազան ընկերութիւններու և մասնակցած էր այն առաջին խուզարկութեան որ կատարուեցաւ Քոլոմպիոյ և Ալասքայի միջեւ գտնուող երկրին վրայ։ Յետոյ, Նիւ-Եորք հաստատուելով՝ 1870ին Պ. Թոմաս Էտիսընի հետ հնարեց հեռագրական մէկ թելով արձանագրիչը որ կը գործածուի մեծ կեդրոններու մէջ, մանաւանդ հեռագրելու համար Պորսայի գիները որոնք իրենին կը տպուին։ 1872ին գտաւ ելեկտրական նշաններու դրութիւնը որ այսօր կը գործադրուի Միացեալ-Նահանգաց գլխաւոր երկաթուղիներուն վրայ, և բազմաթիւ կատարելագործումներ բրաւ երկաթուղիներու և հեռագիրներու գործածութեան մէջ։

1885ին նախագահ ընտրուեցաւ ճարտարագէտ-ելեկտրագէտներու ամերիկեան կաճառին։ 1884էն ի վեր կը հրատարակէր Էլէքթրիքըլ-Էնճինիըրը, և երկու գործեր ի լոյս ընծայած է։

ՍԻՐԱՅԻՆ ՏՐԱՄ Ի ՄԱՐՍԷՅԼ

Մարսիլիայէն կը հաղորդեն հետեւեալ սիրային տռամը որ տեղի ունեցեր է անցեալ կիրակի։ Ժիւլ Պօնի անուն քսան տարեկան դրաշար մը անձնասպան եղեր է, իր հոմանուհին սպաննելէ ետք։ Բասթէօդէլլօ անուն մարդ մը որ Պօնիի բնակած աթառագմանէն խուց մը վարձած էր երկու օր առաջ, կիրակի գիշեր, առտուան դէմ, ընդոստ կ'արթննայ ատրճանակի չորս հարուածներէ որոնք յաջորդաբար արձակուած էին երիտասարդին ննջասենեակէն։ Անկողինէն կը ցատքէ իսկոյն դէպի այն կողմ ապակեայ դռան ասկից ահելի տեսարան մը կը պարզուէր. երկու արիւնլուայ մարմիններ փռուած էին անկողնին ոտքը. Ժիւլ Պօնի ատրճանակը ձեռքը բռնած տակաւին, ու իր քովը՝ մանկամարդ կին մը, երեսը դէպի գետին։ Վարձակալը սոսկմամբ աղաղակ մը կ'արձակէ և կ'ուզէ դուռը բանալ, բայց կղպուած էր։ Այն ատեն դրացիներուն ձայն կուտայ որոնք կուգան ուրիշ դուռնէ մը ներս կը մտնեն, երկու դիակները տեսնելու։ Ժիւլ Պօնի աջ քունքէն զարնուած էր ատրճանակի հարուածով մը, իսկ կինը ուռինքէն և ձախ քունքէն։ Երիտասարդին մարմինը իր ծնողաց բնակարանը տարուեցաւ, իսկ կնոջ մարմինը դիարկնարան ուր դրացուհի մը ճանչցաւ զայն. Վիքթօրին Մօռեան կը կոչուէր, երեսուն երկու տարեկան էր և գործաւորուհի։ Այս կինը որ բաւական ժամանակէ ի վեր երիտասարդ դրաշարին հոմանուհին էր, կը պատրաստուէր ուրիշի մը հետ ամուսնանալու։ Ասկից կը հետեւցուի որ, Ժիւլ Պօնի նախանձու մոլեգին վայրկեանի մը մէջ սպաննած էր մանկամարդ կինը, յետոյ վերջ տուած էր իր կեանքին։

ԱԶԻ ԹՐԱՄՈՒԷՅԻՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Ընկերութիւնը նուագուրդի դրած է հետեւեալները.

5—6000	ամպար	աւազ
5—6000	»	կոտրտած քար
8—10000	չէքի	սալարկի քար
20000	կղմինթէ	սալաքար

Այս նուագուրդ վերջնապէս տեղի պիտի ունենայ հոկտեմբեր 12/24 ին, կէսօրէն ետք ժամը 1 ին։ Մասնակցիլ փափաքողներէն կը խնդրուի ներկայանալ ի ձեռին ունենալով 50 օսմ. ոսկին, ինչպէս ծանուցուեցաւ 14/16 սեպտեմբեր թուական ծանուցումով։ 2—3

Սակարան

ՂԱԼԱԹԻԱ, 8 20 Հոկտ. 1895

Անուանին եւ Վճարեալ		Թուական	Անուանք Արժեթղթոց		Ընթացիկ Գիներ	
100		1851	Թու. Սէրի A	1 0/0	65	—
100			» » B		44	20
100			» » C		30	10
100			» » D	գոցուած	36	33 1/2
400				բացուած	37	05
100				միջօրէ	37	05
100		1870	Ռումէլի.	գոցուած	138	3/4
Ֆր. 500				բացուած	140	—
Անկ.	Վճր.			միջօրէ	140	—
20	10	1890	Օսմանիէ 4 0/0		101	1/2
22	11	1869	Քրէտի ժէն. Օմ.		11	30
10	5	1872	Օսմ. Օմ. տը Շ. Է. Վ.		8	15
140	140	1878	Լաւրիամի		60	—
500	300	1889	Անատոլուի (Բժմ. 5%)		605	—
500	500		Երկաթուղիք (Գրժ. 5%)		315	—
20	8	1882	Թրամուէյ (Բժմ. 5%)		10	—
500	500		(Գրժ.)		498	—
500	200	1883	Օսմ. Ռէժի		21	27
1.40	1.40	1892	Օսմ. Սիկարէթ 5 0/0		3	15
11	5 1/2	1893	Օսմ. Ապահովն. Ընկ.		7	60
500	500	1882	Ջրի Ընկ. Տէրքոս		155	—

ՍԹԻԼԱՆՑ (Թղթի) ՏԻ ՎՐԱՅ	Օ. Ո.	Ղրշ.
8 օրուան համար 1000 հատի	4	75
1 ամսուան համար	5	—
1 օրուան համար	3	12 1/2
Ռուբբր	—	—
Կանխիկ (Հէվալէսիզ)	1	—

ՍԹԻԼԱՆՑ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ՎՐԱՅ		
8 օրուան համար 25 հատի Ֆր.	8	50
1 ամսուան համար »	6	50
ԸՆԹԱՑԻԿ ԴՐԱՄՈՑ		
Անգլ. ոսկի Օ. Ո. 100 ղրշ.էն	110	13
20 Ֆրանքնոց	87	33
20 Մարքնոց (Գերմանական ոսկի)	107	20
Քրիմից	51	20
Ռուսլ. Իմբերիալ	8	40
Մէճիտիէ	134	02
Մանր արծաթ	103	—
Մէթալիք	28	20
Տօփօս Ղալաթիոյ Սակարանի	6	—

ԸՆԹԱՑԻԿ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՆ			
Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	110	30
Փարիզ »	Ֆր.	23	80
Վիեննա 3 օրուան	Ֆիոր.	10	85
Պերլին »	Մարք.	24	45

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ՓԱՐԻԶ 19 Հոկտեմբեր		
Քոնսոլիտ Օսմ. B Կենթ. Ֆր.	41	40
» » C »	26	30
D (Բացուած »	24	32
(Գոցուած »	24	57 1/2
Ռումէլիի Երկաթուղի »	141	12
Բրիորիթէ »	477	50
Մաքսային Պարտաթուղթ »	502	50
Սամանիէ »	—	—
Ռէժիի Բաժնեթուղթ »	488	12
Պանք Օթոման (անուանին.) »	727	50
Ռանթ Ֆրանսական 3% »	100	60
» » 3 1/2% »	106	70
» Իտալական »	89	50
Քրէտի Լիոնէ »	798	75
Քրէտի Ֆոնսիէ »	—	—
Քոնդուար տ'էսքօնթ »	—	—
Սուէզի Բաժնեթուղթ »	3115	—
Եգիպտական Միացեալ »	535	—
Չէք Լոնտոնի վրայ »	25	240
ՎԻԵՆՆԱ 19 Հոկտեմբեր		
Ռումէլիի Երկաթուղի Ֆիորին	75	10
Օսմ. Ռէժի »	230	—
Փոխանակ. Լոնտոնի վրայ ի տես	120	35
» Փարիզի »	47	76
ԼՈՆՏՈՆ 19 Հոկտեմբեր		
Քոնսոլիտ Օսմանեան A Ա. Ո.	65	50
» » B »	41	50
» » C »	26	50
D (Բացուած »	24	25
(Գոցուած »	24	25
Օսմ. Փոխ. 1891ի 4% (Երաշխաւոր.	—	—
» » 1894 3 1/2% (Եգպ. Հրկ.)	—	—
Պանք Օթոման (վճարեալ) »	18	37
Այտընի Երկաթուղի »	13	50
Միացեալ Եգիպտական »	104	25
Առանձնաշնորհեալ »	—	—
Անգլ. Քոնսոլիտ »	107	—
Պուլկար. Փոխառ. 6% »	95	—
» » Նոր 6% »	97	—
Ռանթ Հելլենական 5% »	—	—
» » 4% »	31	50
Փոխանակ. Փարիզի վրայ 3 ամիս	25	400
ՊԵՐԼԻՆ 19 Հոկտեմբեր		
Օսմ. Փոխառութիւն 1888ի Մարք	98	80
Ռումէլիի Երկաթուղի »	134	30
Անատոլուի Երկաթ. 1/4 Գրժթ. »	94	40
Փոխանակ. Լոնտոնի վրայ 3 ամիս	20	365
» Փարիզի » 3 ամիս	80	87
Մակեդոնիոյ երկաթուղի	—	—

ՏՈՔԹԷՕՐ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՎԿԱՅԵԱԼ, ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ—ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
(Հաստատեալ յամին 1852)

Նորանոր գործիքի մը միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաները, մէկ անգամէն վայրկենապէս կը լեցնեն, ցաւով դիմել եւ բուժուած վերադառնալ։ Կատարելագործեալ եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր, եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, (ըստ տարիքի), ծամողութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորեալ։ «Պիորրհէ» կոչուած քթին հիւանդութիւնը, երեք այցելութեամբ կատարելապէս կը բուժեն, ինչպէս նաեւ ամրացնելու ղեկերու, եւ նորանոր աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Թիւ 396 Մեծ Փողոց Բերա, (Եանիի գարեջրատան վրայի յարկը ճիշդ Զապդեքենանց դէմն)։

Գատըգիւղի յաճախորդք կրնան դիմել նաեւ իրենց բնակարանը Թիւ 1 նոր բացուած Խիւսնիի փողոց ամէն օր։

Գ. Գ. Հաստատելու համար Եւրոպայ, եւ Ամերիկայի առաջին կարգի Ատամնաբուժներու՝ ծանուցները կիրակի օրն ալ, ինչպէս նաեւ մինչեւ կէս գիշեր հիւանդ կ'ընդունին Բերայի գործատունին։ 410

Տ. ՀՄԱՅԵԱԿ ԲԱՀՃԱՆԱՑ ԷՔՍԷՐՃԵԱՆ
Տարբեր աշխարհիկ լեզուի Ա. տարի 3 ղրուշ, Բ. 5, Գ. 5, 0/0 25 գինը։ Կենսագրութիւն Պետրոս Դուրեանի, 5 ղրուշ։ Կը ծախուին Պոլսոյ գրավաճառաց քով։ 392 35—60

ՏՈՔԹՕՐ Պ. ՔԻՒՉԻՒՔԵԱՆ
ԲԺԻՇԿ, ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ ԵՒ ՎԻՐԱԲՈՅԺ
Այս անգամ Իւսկիւտարէն Գատը գիւղ Բէրմէզ Թարլասը Թիւ 16 տունը փոխադրուած ըլլալով հիւանդ կ'ընդունի ամեն օր կէս օրէ վերջը եւ կը դարմանէ ամեն տեսակ ներքին եւ արտաքին հիւանդութիւնք։
Մասնաւորապէս ջղային եւ ծննդական գործարանաց հիւանդութիւններն, նաեւ վերջերս Բռօֆէսէօր Տոքթ. Ռուի կողմանէ հնարուած Սէրօմով որ միշտ թարմ կերպով պատրաստ կը գտնուի՝ տիֆթերիայ կեղծմաշկ (զուշ պօղան)ի հիւանդութիւնները կը դարմանէ։
Շաբաթ օրերը կէս օրէ վերջը ձրի, երկուշաբթի եւ հինգշաբթի օրերն կէս օրէ առաջ էրէն գիւղ Խօստիքեան եւ Սարգսեան էֆէնտիներու դեղարանները կը գտնուի. մնացեալ օրերն կէս օրէ առաջ Իւսկիւտար Ինատիէ Սինեօր Սէմէտի եւ Գուլեանեան էֆէնտիի դեղարաններն գտնուելով ուր երկուշաբթի օրերն իրեն դիմող հիւանդները ձրի կը դարմանէ։ 345 37—40

Օ ՋՕԼԻՎԻԷ Տ'ՕՐԻԱՆ
[illegible]
ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ, ԸՆՏԻՐ ՆՊԱՐԵՂԻՆԱՑ
Մի՛ շփոթէք ճշմարտապահի Ջէբբ Գինի 7 1/2
19. Կալաթա, Օսմ. Պանքայի կից, Մէտրէսէ փողոց. 19
Լեզի կըլու, չափաւոր գին, ապրանքները կը ղրկուին, քաղաք թէ գիւղ, մինչեւ տուն։
Վճարմանց դիւրութիւն 333

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿ.
Քարլո շոգենաւը, նաւապետ Ճօնս, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասաւ։

ՍԳՈԹԻ ՄՕՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ՕՃԱՌԱԿ
Եըլտըզ, Կ. Պոլիս, 13 փետր. 1888
Պարոնայք Սգոթ եւ Պօուն,
Կը ցաւիմ որ պաշտօնական դիրքովս կարող եմ փորձեր ընել, այլ համամայն ուրիշներուն փորձերուն եւ այն բժշկաց որոց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը յայտարարեմ որ ձեր Մօրիւ ձկան իւղն իր այդ վիճակին մէջ դիւրաւ խմուելով եւ մարսուելով, կը համապատասխանէ այն յառաջութեանց զոր ախտաբուժական գիտութիւնն ի վաղուց անտի ոնչակած է, մասնաւորապէս այդ յաջող պատրաստութեան մէջ։ ՏՐ Ս. Ս. ՄԱԿՐՈՅԵԱՆ ՓԱՇԱ
Բժիշկ Վեհ. Սուլթանին

ԻԼԱՆ
ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՅԻ ՉԻՀԱՆԷ
Խազինէի Խասսայի չիհանէ իչուն հէվմի ալընաճագ գըրչ սէպզէինին միւնագասասընա պազլանըլաճաղընտան իթթասընա թալիպ օլանլարըն բազար վէ չարշանպա կիւնլէրի Խազինէի ճէլիլէի մէզգիւրէյէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։
4 Թէշրինը Էվվէլ 311 3—3

ԻԼԱՆ ԲԱԶԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ
Նիզամիէ էսլիհէ անպարընտա ֆիրութիւ օլունմագ իւզրէ մէվճուտ պուլունան վէ չուպաթ նիհայէթինէ գատար թէրաքիմ իտէճէք օլան ինճէ գայիթ չուգասը գըրընտըրընըն պէհէր գըէէյի ճէտիտ 2 ղրշ. ագալլիմ օլմագ թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ թըշրինը էվվէլին 9ընճը կիւնինէ գատար միւզայետէսի իճրա օլունարագ մէզգիւր կիւնտէ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն ֆիի մէզգիւրըն գամը իլէ իշթիրայա վէ իրթէօսի կիւնիւ 100տէ 5 գամնիա թալիպ օլանլարըն մազգամը ալիի Սէրասքէրի լէվազիմ թարմըն ուխումէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 31 1—2

Գօսօվա Սէլանիք Փըրզալ ալքէրլէսի իլէ մէրքէզ Օրտուի հիւմայուն իչուն սիփիւսանը Լիվաթիձ վէ սիփիսի Զուգուր մահալլի մաուսալթընտան օլմագ իւզրէ մահալլինձէ մէվզըի միւնագասայա գօնուլմուշ օլան չորապըն պէհէր չիֆթի 102 փարայա օլարագ մահալլի թալիպի էօհտէսինտէ իհալէի մուվագգաթասը իճրա գըլընմըշ թըշրինը էվվէլին 12ինճի բէնչչէնպէհ կիւնիւ իհալէի գաթիէսի իճրա գըլընաճաղընտան իէվմը մէզգիւրէ գատար 100տէ 3է գատար թէնզիլաթ իճրասը իլէ իթթայա թալիպ օլանլարըն մազգամը ալիի Սէրասքէրի լէվազիմ մաթլըպ ուխումէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 32 1—3

Ասաքիրը շահանէ իչուն միւպայիասը միւնագասայա գօնուլան 200.000 գըէէտէն 250.000 գըէէյէ գատար նուխուտըն պէհէր գըէէսի 43, վէ 350,000 գըէէտէն 400,000 գըէէյէ գատար բաթաթէսին պէհէր գըէէսի 17 փարատա թալիպլէրի էօհտէսինտէ օլտուղընտան մահը հալըն 11ինճի չարշանպա կիւնիւ գարարը վիրիլմէք իւզրէ մէզքիւր Փըյաթլարտան թէնզիլաթ իճրասը իլէ իթթասընա թալիպ օլանլարըն մազգամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ուխումէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 33 1—3

EFENDI ALEMIAN & KEVORK HOVNANIAN
Բազմիջ փողոց 52

AVEDIS ALEMIAN & KEVORK HOVNANIAN
STAMBOUL RUE TAHMIS 52

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԹԷՅԻ ԵՒ ՇԱՔԱՐԵՂԻՆԱՑ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ ՅԱՄԻՆ
1888
Ա. ԱԼԷՄԵԱՆ ԵՒ Գ. ՅՈՎՆԱՆԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, ԲԱԶՄԻՋ ՓՈՂՈՑ 49, 52

ԹԷՅԸ Թիւ 52 Վաճառատան մէջ կը ծախուի Չինաստանի, Ճավայի, Սէյլանի, Հնդկաստանի ընտիրներէն, մեծ եւ փոքր քանակութեամբ։
ՇԱՔԱՐԵՂԷՆՆԵՐՈՒ Թիւ 49 Վաճառատան մէջ կը ծախուին Եւրոպական բազմատեսակ եւ ընտիր ՇԱՔԱՐԵՂԷՆՆԵՐ, պիսքիթի, շօքօլա, եւ անուշ ըմպելիներէն իւսիր եւ այլն։
433 Վաճառք ստոյգ. Դրամով կատարեալ. Ծառայութիւն արագ. 1—60

ՓՇՈՐ ՊՐԱՈՒ

Միւնխեն, Պաւիէրա
Հայթայթիչ Գերմանիոյ կայսր ու Պրուսիոյ Թագաւոր
Վիլհէլմ Բ.ի
Պաւիերայի գարեջուր, Կ. Փշորի գարեջրատան
Աւստրիական Խորհրդական
Աւստրիոյ-Հունգարիոյ Թագաւոր կայսեր եւ Պաւիերայի
խնամակալ իշխանին
Առաջնակարգ գարեջուր Պաւիերայի, ուրիշ ամեն գարեջուրներէն վեր ի վեր, բոլորովին զուտ, համեղ եւ զօրաւոր ըմպելիք, ամեն եղանակներու յարմար, ճանչցուած եւ յան նախապատուած նշանաւոր բժիշկներու կողմէ։

Գարեջրատունը 1820ին հաստատուած է. իսկ առաջինը եղաւ որ 1854ին սկսաւ գարեջուր արտածել շիշերով։
Տարեկան արտադրութիւնն է 600,000 հեկտոլիտր։ Կեդրոններ Գերմանիոյ եւ Զուիցերիոյ բոլոր մեծ քաղաքներուն մէջ, ի Լոնտոն, Փարիզ, Հավր, Ռուէն, Պրուսէլ, Լիէժ, Անվէրս, Ամսդերտամ, Հաակ, Ռոթթերտամ, Միլան, Հռոմ, Վիեննա, Նիւ-Եորք եւ այլն
Մետալներ եւ վարձատրութիւններ՝ Միւնիխի [1854], Քէօլնի [1865], Փարիզի (1867, Վիեննայի 1873], Հավլէնայի [1874], Ֆիլատելֆիայի (1876, Նիւրէնպէրկի [1882, ոսկի մետալ), Ամսդերտամի 1883, ոսկի մետալ], Պրուսէլի [1888, ոսկի մետալ եւ պատուոյ վկայագիր], Մէլպուռնի (1880, առաջնակարգ արժանեաց շքադրամ պատուոյ յիշատակութեամբ) ցուցահանդէսներէն։
Փշոր Պրաու գարեջուրը կը վաճառուի հետեւեալ գարեջրատուններու.
Տէմէզրարքօպուլօ եղբարց քով, Բերա, Մեծ-Փողոց, Ռուսական դեսպանատան դէմ, Թիւ 430։
Բոլոր Արեւելքի համար միակ ներկայացուցիչն եւ շիշով գարեջուր վաճառողն է.
«Փշոր Պրաու»
Վիլհէլմ Պալուքա
Բերա Մեծ-Փողոց, 1388 25 Գազար Ալման 66—78

ՌՕՍԻԱ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

1881 Մարտ 20ին Կայս. Հրամանաւ հաստատեալ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ
Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.—ԿԵԱՆՔ.—ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.—ԱՐԿԱԾՔ

Ընկերային դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած	4.000.000 րուբլի
Երաշխաւորութեան գումար	63.000.000 Ֆր.
1894ի հասոյթը	24.500.000 »
1881էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովեալներուն վճարած է աւելի	90.000.000 »

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար
ՊՕՂՈՍ ՌԻԳԵՐ
Պոլիս Ճէլալ Պէյ խան, Թիւ 22, 23

Փոխ Ընդհ. Գործակալութեան
Ա. ՀԻՒՐՄՈՒԶ

Մասնաճիւղ Ղալաթիա, Չէօմլէքճի փողոց, 14
Գործակատար Ս. Ժ. ՌԻԲՐԻՆ ԵՒ ԸՆԿ. 32

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգլ. Ոսկի 1,000,000 «ՖԻՆԻՔՍ» Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրք Անգլիոյ ամենահարուստ և համբաւաւոր դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18.000.000 Անգլ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։ 326

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոյս, որք ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒՐԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց
Ղալաթիա, Պանք Օթօմանի վարի քովը ի Վիթալիս խան, գետնայարկ թիւ 1։

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ ԸՍՏ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿԻ ՎԵՀԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
1892 ՕԳՈՍՏՈՍ 24ԻՆ 20 ՍԷՖԷՐ 1310
Ապահովագրութիւնք ՀՐԴԵՀԻ, ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ ԿԵԱՆՑ ԵՒ ԱՅԼ ԱՄԵՆԱՅՆ ՎՆԱՍՈՒՑ
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ, Կ. ՊՈԼԻՍ. ԵԷՆԻ ԽԱՆ, ՔԱՐԱՔԷՕՅ, ՂԱԼԱԹԻԱ 28

PARIS

GRANDS MAGASINS DU

Printemps

NOUVEAUTÉS

Envoi gratis et franco

du catalogue général illustré, renfermant toutes les modes nouvelles pour la SAISON d'HIVER, sur demande affranchie adressée à

MM. JULES JALUZOT & Cie
PARIS

Sont également envoyés franco, les échantillons de tous les tissus composant nos immenses assortiments, mais bien spécifier les genres et prix.

Envoi franco de port jusqu'à destination de toute commande de 50 francs payée par avance, pouvant être expédiée en **un seul colis-postal.**

Les envois qui ne peuvent être faits par colis postaux, sont expédiés franco Marseille ou, sur demande, *franco destination*, à partir de 100 fr. moyennant 5 % d'augmentation sur le montant de la facture. — Ces envois peuvent être expédiés contre remboursement.

ԵՐԿԱԹԱԽԱՌՆ ՔԻՆՔԻՆԱՅԻ
ԳԻՆԻ ԵՒ ՕՇԱՐԱԿ
ԿՌԻՄՕ ԵՒ ԸՆԿ. ԴԵՂԱԳՈՐԾՔ Ի ՓԱՐԻԶ
QUINQUINA FERRUGINEUX

Այս երկու դեղերուն վերանորոգիչ և զօրացուցիչ յատկութիւնները յանձնարարելի են անարիւնութեան, դաշտանի անկանոնութեանց, ստամոքսի ցաւերու, աւշականութեան և արեան աղքատութեան դէմ։ Կռիմօ և Ընկ. Երկաթախառն Քինքինայի ԳԻՆԻՆ և ՕՇԱՐԱԿԸ շատով կը յաջողցնէ տկար տղաքը, տժգոյն և անարիւն աղջիկները։ Օշարակը փոքր տղաքներու համար կը գործածուի. Քինքինայի կեղեւովը կը պատրաստուի որ կը ծառայէ հռչակաւոր Բելլիէ քինինի պատրաստութեանը։

Փարիզ, 8, Վիվիէն փողոց
և ամէն դեղարանք։ A.

COMP RUSSE
DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 9/21 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
Գշ. 10/22 Աղեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 5ին յետ միջօրէի, Պիրէոսի ճամբով
Դշ. 11/23 Սեւաստաբոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Դշ. 11/23 Սուրհանդակ դէպի Փորթ-Սայիտ նաեւ հանգիստները մինչեւ Պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։
Եշ. 12/24 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։
Ուր. 13/25 Աղեքսանդրիոյ Սուրհանդակ, հանդիպելով Սուրիոյ նաւահանգիստները երկու շաբաթը անգամ մը ժամը 4ին։

ԱԶԴ.— Հոկտ. 10/22 երեքշաբթի օրը Կ. Պոլիսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող շոգենաւը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպի Թրիփոլի, Պէյրութ, Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ զատորդ շոգենաւին։ 263

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ

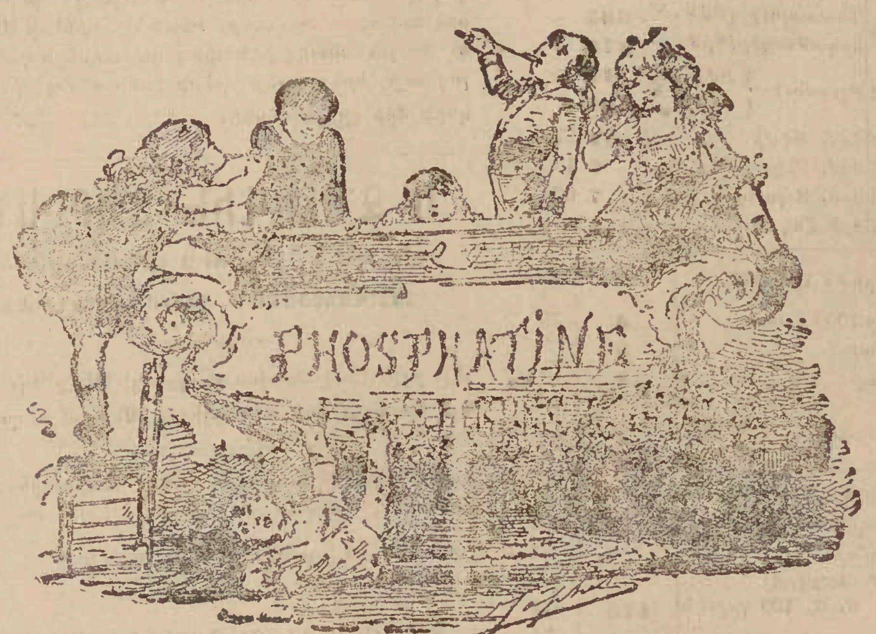

ՖՈՍՖԱՏԻՆ ՖԱԼԻԷՌ ամենէն աւելի յանձնարարելի ու ախորժելի սնունդն է տղայոց համար՝ վեց-եօթը ամսուընէն սկսեալ, մանաւանդ կաթնահատութեան ժամանակ և աճման շրջանի միջոցին։ Կը դիւրացնէ ակռաներուն բուսնիլը, կ'ապահովէ ոսկորներու լաւ կազմաւորումը ու առաջքը կ'առնէ փորհարութեանց որք յաճախադէպ են տղայոց վրայ։

Փարիզ, Վիքթորիա ծառուղի 6 և ամէն լաւ դեղարաններու մէջ։

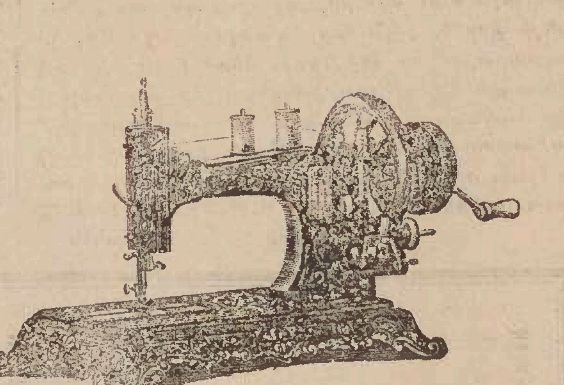

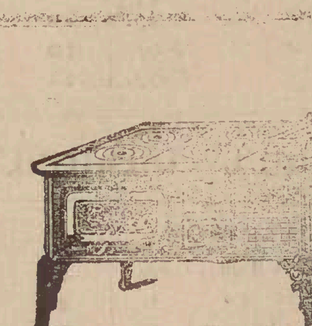

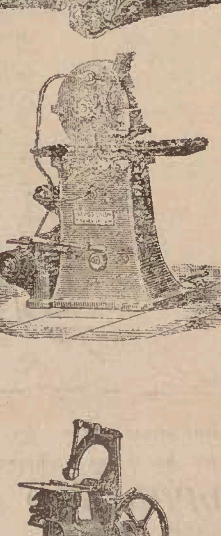

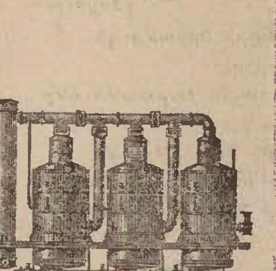

ԷՔՍՊՕՌ ՎԷՌՊԱՆՏ
ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԻՒՆ
ՄԵՔԵՆԱՅԻՑ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐՈՒ
ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆՆԵՐՈՒ
ԱՐՏԱԾՄԱՆ ՀԱՄԱՐ
ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՇՐՋԱՆԱԿ

Ցուցադրութիւն մեքենաներու եւ գերմանական ճարտարագործութեան այլ նմուշներուն Ղալաթիա, Բէր Էմպէ Բազար եւ Մէհքէմէ փողոց, Թիմարէթ խան [Նախկին [illegible] ԲԷԺԻՐ]

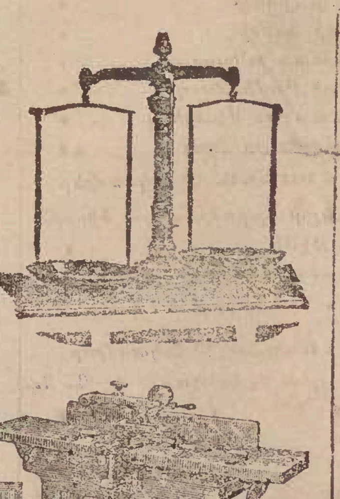

Մեծ մթերք զանազան մեքենաներու, որք են՝ շոգիշարժ մեքենայք, կազով ու քարիւղով շարժող մեքենայք, որոց մին շարժման կը դրուի ամէն յաճախորդին ուզէ։ Պարզ քարիւղի լամբարը մէկ ժամուան մէջ 0.4 կիլոկրամ կը սպառէ, այսինքն ժամը 15էն 20 փարայի։ Կը գտնուին նաեւ ճախարակներ, ծակող մեքենաներ, բերան բացող մեքենաներ, երկաթակիթեղէ եւ ծանծրաքարէ թիթեղագործներ, թիթեղա զոդուեան, դարբնութեան, կաշեգործութեան, ատաղձագործութեան մեքենաներ, ջրհաններ, ճերկագործական երեսներ, շաղախ, գերմանական երկաթէ գերաններ, ասֆալտ, խայծղանաւոր քարգոն, խոհանոցի անօթ, կազի լամբարներ, ճեմիշլի կ զմածը, պիսիքլէդ, կարի մեքենայ, եւն. եւն.

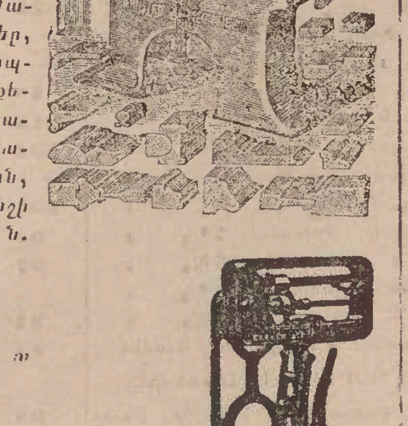

Մասնաճիւղք
ԱԹԷՆՔ, Սոփոքլէս փողոց, 11 Նախկին Պալատ Աթէնքի

Ներկայացուցիչք
ՍԷԼԱՆԻԿ, Թոփհանէ Ֆաղ, ՊԻՐԷՈՍ, Բլիւտան փող.

Գործակալութիւնք
ՍԷԼԱՆԻԿ | ՄԵՐՍԻՆ | ՊԷՅՐՈՒԹ | ՔԱՅՖԱ
ԻԶՄԻՐ | ՀԱԼԷՊ | ԴԱՄԱՍԿՈՍ | ԵԱՖԱ

Կորֆու, Զանթա, Պաթրաս, Կալամաթա, Սիրա, Վոլօ, Աղեքսանդրիա, Գահիրէ։ 36

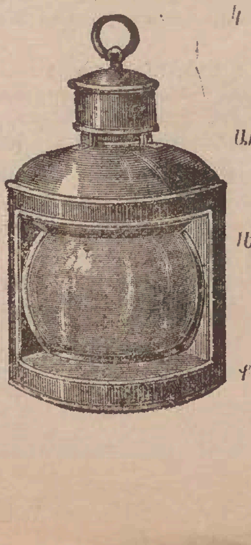

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ
ՄԻԱՑԵԱԼ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆրանք 8.000.000
Պահեստի դրամ	10.028.000
Տարեկան հասոյթ	23.250.000

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և անոնց մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք 894

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ
ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պաղչէ-Գաբու, Անանիադիս խան. 12, 13, 14

ՍԱՆԴԱԼ ՄԻՏԻ
ՄԻԱԿ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ ՄԻՋՕՐԻ ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՍԱՆԴԱԼՈՎ
SANTAL MIDY

ՍԱՆԴՕԼ ՄԻՏԻ

Անվնաս. կը հնէ տաքութիւն, ցաւերը, նեղութիւնները, 48 ժամուան մէջ կը բուժէ հոսումները. յոյժ ազդեցիկ է միզանցքի հիւանդութեանց մէջ, միզանցքաբորբոքման, արիւնամիզութեան, առանց մէջ պատճառելու զոր առաջ կը բերեն անզուտ և ուրիշ դեղերու հետ խառն սանդալները։
Ամէն քաբսիւլ ՄԻՏԻ անունը կը կրէ։
Ամէն դեղարաններ A.

HONI SOIT QUI MAL Y PENSE
DIEU ET MON DROIT

ՀԻՆ ՊՐԱՆՏԻ

Ժ. Ֆ. ՄԱԿՆԱՄԱՐԱ

ՔՈՆԵԱՔ
ՇԱՐԱՆԴ ՖՐԱՆՍԱ
ԱՄԷՆ ՏԵՂ ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ
340

EMULSION SCOTT

(ՍԳՈԹԻ ՕՇԱՐԱԿ)
ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ԶՈՒՏ ԻՒՂ
Իբոֆոսֆիթով կրոյ և սոտայով
Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԳՈԹԻ և ՊՕՈՒՆԻ
ի Նիւ-Եորք։

Կաթին չափ ախորժահամ է
Մորուէ ձկան հում իւղէ բոլոր յատկութիւններէն զատ, հիփոֆոսֆիթներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճղճմութիւնը

Ի Փիզիքներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամէնէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն։

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։
Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՒՐԵԼ

ՆՈՐ ՈՒՂԵՑՈՅՑ
ՄԷՍԱԺԸՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Ուղղակի և ձեւիկ ընթացք մէջ Լոնտոնի եւ Սեւ ծովու նաւահանգիստներուն (երթուդարձին հանդիպելով ի Հավր։

Լոնտոնէ մեկնում ամեն կիրակի. Մարսիլիայէ մեկնում ամեն շաբաթ օր, իրիկուան ժամ 4ին, մէկ շաբաթ, սկսեալ սեպտ. 21էն, դէպի Պիրէոս, Իզմիր, Տարտանէլ, Կ. Պոլիս, միւս շաբթուն, սեպ. 28էն սկսեալ, դէպի Քալամաթա, (փոփոխակի Քաթաքօլօ) Շիրա, Սէլանիկ, Տէտէ-Աղաճ, փոփոխակի Քավալա, Տարտանէլ, Կ. Պոլիս։

Կ. Պոլսէ մեկնում դէպի Մարսիլիա, Հավր, Լոնտոն, ամեն ուրբաթ, առտուան ժամ 9ին, մէկ շաբաթ, Տարտանէլէն, Տէտէաղաճէն (փոփոխակի Քավալա), հոկտ. 11էն սկսեալ եւ միւս շաբթուն Տարտանէլէն, Իզմիրէն, Պիրէոսէն, հոկտ. 18էն սկսեալ։

Բաց աստի, ամեն տասնըհինգ օրը, ուրբաթ իրիկուան ժամ 4ին, հոկտ. 1էն սկսեալ Սուրիոյ գծին շոգենաւը Կ. Պոլիս գալով անմիջապէս պիտի մեկնի դէպի Մարսիլիա միայն Իզմիր ու Պիրէոս հանդիպելով։

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻԾ

Հոկտ. 3էն սկսեալ, հինգշաբթի իրիկուան ժամ 4ին, ամեն տասնըհինգ օրը։ Կ. Պոլսէ մեկնում դէպի Իզմիր (առանց ուրիշ շոգենաւ փոխադրութեան) Վաթի, Սամոս, փոփոխակի Հռոդոս, Պէյրութ, Լառնաքա, Մէրսին, Իսքէնտէրուն, Լաթաքիա, Թրիփոլի, Նորէն Պէյրութ, Աղեքսանդրիա, Մարսիլիա՝ ուրիշ նաւ փոխադրութեամբ, Պէյրութ դէպի Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ։

ՕՏԵՍԱ-ՆՈՎՈՐՈՍԻՍՔԻ ԳԻԾ

Ուղղակի երթեւեկ կիսամսեայ Լոնտոնէն, Հավրէն, Մարսիլիայէն եկած սուրհանդակներով։ Կ. Պոլսէ մեկնում երկուշաբթի իրիկուան ժամ 4ին, հոկտ. 7էն սկսեալ։

ԱՆԱՏՕԼՈՒ-ՊԱԹՈՒՄԻ ԳԻԾ

Ուղղակի երթեւեկ տասնըհինգօրեայ Լոնտոնէն, Հավրէն, Մարսիլիայէն եկած սուրհանդակներով։ Կ. Պոլսէ մեկնում կիրակի կէսօրին դէպի Սամսոն, Կիրասոն, Տրապիզոն եւ Պաթում։ 425

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ և ՄԱՐՈՔԵԱՆ
Ն. ԲՌԷՔԻ [illegible] ԸՆԿ.

Մարսէյլէօյի և Պոլսոյ միջեւ կանոնաւորապէս բանող

Սէ[illegible] շոգենաւը Նովօրոսիսք պիտի ուղեւորի հանդիպելով Սամսոն, Կիրասոն Տրապիզոն և Պաթում Հոկտ. 29ին իրիկուան ժամ 4ին (Ը. Ե.)։

Ա[illegible] շոգենաւը ուղղակի Մարսիլիա պիտի ուղեւորի Հոկտ. 22ին (Ը. Ե.)։

Բարիզ-Լիօն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն

Նաւուղիների, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմելու գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ԲԸՂՈՒԼ
Մոամենէ փողոց թ. 10
133